МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «**Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю**»

здобувача вищої освіти **II** курсу, групи **ОМУ-23-1**,
спеціальності 071 «**Облік і оподаткування**»,
освітня програма «**Управлінський облік та бізнес-аналітика**»

_____ **Козира Микити Андрійовича**
підпис

Науковий керівник: _____ **Краєвський Володимир Миколайович**
підпис *доктор економічних наук, професор*

Керівник освітньо-професійної програми: _____ **Мискін Юрій Ігорович**
підпис *доктор економічних наук, доцент*

Допущено до захисту за рішенням кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики, протокол від «07» січня 2025 р. № 1

_____ **Паянок Тетяна Миколаївна**
підпис *кандидат економічних наук, доцент*

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 7 (номер) 07.01.25 (дата) (підпис фахівця каф

Результат перевірки до захисту (до захисту, на доопрацювання) 07.01.25 (дата) (ініціали, прізвище нау керівника)

Результат захисту 50 (оцінка) 5.02.2025 (дата захисту)

Голова комісії (підпис) В.К. Савчук (ініціали, прізвище)

Члени комісії (підпис) Ю.І. Мельник (ініціали, прізвище)

(підпис) В.М. Кравченко (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК

Об'єк

ОЦІ

1. Зміст випу теоретичного зв'язок з представляти послідовност та пропозицій
2. Дотрима оформлення
3. Вчасне вик етапах у в терміни
4. Рецензент
РА
1. Доповідь
2. Роздаткови
3. Знання практичного відповідати
4. Апробація конференція
РА
ЗАГАЛЬНА

ПЕРЕВ

Оцінка за бальною ш
5

Прави

Оцінка

підпис фахівця каф

ініціали, прізвище нау

керівника

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	18		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	5		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	3		
4. Рецензент	від 0 до 5	4		
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	30		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	5		Савчук В.К.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	0		Нисін Ю.І.
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	15		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	0		
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	20		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	50		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
50	E	3	5.02.2025	Савчук В.К. Нисін Ю.І. Бакасєєв Є.І. Красовський В.О. Остапенко Ю.О.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет **податкової справи, обліку та аудиту**
Кафедра **облікових технологій та бізнес-аналітики**
Спеціальність: **071 «Облік і оподаткування»**
Освітня програма: «**Управлінський облік та бізнес-аналітика**»

Затверджую
Завідувач кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики
_____ **Т.М. Паянок**
«01» жовтня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на випускну кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти
Козира Микити Андрійовича

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи: «Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю», затверджена наказом ректора від 06.12.2023 № 1639.

2. Строк здачі закінченої роботи: 07 січня 2025 р.

3. Цільова установка (мета роботи): дослідження обліково–аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві та розробка рекомендації щодо його удосконалення.

Об'єкт дослідження: процес обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «НІБУЛОН».

Предмет дослідження: виступають теоретичні та практичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «НІБУЛОН».

4. Вихідні дані до роботи: монографії, наукові статті, публікації із зазначеної тематики, аналітичні дані тощо.

5. Перелік графічного матеріалу: 15 таблиць, 10 рисунків (графіків, схем).

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за розділами):

– сутність та класифікація кредиторської заборгованості;

– теоретичні засади обліково–аналітичного забезпечення кредиторською заборгованістю в системі управління підприємством;

– організаційно–економічна діагностика досліджуваного підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– аналіз та оцінка стану обліку кредиторської заборгованості підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– облікове забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– напрями прогнозування кредиторської заборгованості в системі облікової звітності на ТОВ СП «Нібулон»;

– шляхи удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві.

7. Календарний план виконання роботи:

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	*фактично*
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	16.09.2023-27.10.2023	01.10.2023
2	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	перший розділ	30.10.2023-26.05.2024	15.05.2024
2.2	другий розділ	27.05.2024-25.10.2024	30.09.2024
2.3	третій розділ	28.10.2024-13.12.2024	01.11.2024
3	Перевірка роботи на наявність академічного плагіату	16.12.2024-27.12.2024	22.12.2024
4	Попередній захист роботи	27.12.2024	07.01.2025
5	Отримання відгуку керівника роботи	27.12.2024	29.12.2024
6	Отримання зовнішньої рецензії	20.01.2025-24.01.2025	24.01.2025
7	Допуск до захисту завідувача кафедри	27.12.2024	07.01.2025
8	Захист дипломної роботи	03.02.2025	03.02.2025

8. Дата видачі завдання: «01» жовтня 2023 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ В.М. Краєвський
(підпис) *ініціали, прізвище*

10. Керівник освітньої програми _____ Ю.І. Мискін
(підпис) *ініціали, прізвище*

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти _____ М.А. Козир
(підпис) *ініціали, прізвище*

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Дипломна робота Козира Микити на тему "Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю" є актуальною та грунтовною, оскільки питання ефективного управління кредиторською заборгованістю займає важливе місце в забезпеченні фінансової стійкості підприємства. У роботі розглянуто основні теоретичні аспекти обліку та аналізу кредиторської заборгованості, а також запропоновано практичні інструменти для її оптимізації.

Козир Микита продемонстрував здатність чітко формулювати завдання дослідження, аналізувати сучасні підходи до управління кредиторською заборгованістю, а також наводити рекомендації, спрямовані на удосконалення обліково-аналітичного забезпечення підприємства. Особливу увагу приділено розробці моделей оцінки заборгованості, що враховують специфіку фінансово-господарської діяльності підприємств.

Керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис, ініціали, прізвище, дата)

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу:
після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «07» січня 2025 № 1 допущена / не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____

АНОТАЦІЯ
«Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю»

Мета роботи полягає в досліджені обліково–аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві та розробка рекомендації щодо його удосконалення.

Завданнями роботи є розкрити сутність та надати класифікацію кредиторської заборгованості; дослідити теоретичні засади обліково–аналітичного забезпечення кредиторською заборгованістю в системі управління підприємством; надати організаційно–економічну діагностику досліджуваного підприємства; проаналізувати та оцінити стан обліку кредиторської заборгованості підприємства; провести аналіз облікового забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства; визначити напрями прогнозування кредиторської заборгованості в системі облікової звітності на ТОВ СП «Нібулон»; розробити шляхи удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві.

Предметом дослідження є виступають теоретичні та практичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «НІБУЛОН»

Об'єктом дослідження виступає процес обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «НІБУЛОН».

Базою дослідження виступає ТОВ СП «НІБУЛОН».

За результатами дослідження сформульовані практичні рекомендації для покращення процесів управління кредиторською заборгованістю.

Одержані результати можуть бути використані підприємствами, організаціями та установами.

Дипломна робота містить 61 сторінку, 15 таблиць, 10 рисунків, список використаних джерел з 42 найменувань, 4 додатків.

Ключові слова: кредиторська заборгованість, облікове забезпечення, аналітичне забезпечення, управління заборгованістю, фінансова стійкість, оптимізація зобов'язань.

Рік виконання дипломної роботи: 2024 р.

Рік захисту роботи: 2025 р.

SUMMARY
"Accounting and Analytical Support for Managing Accounts Payable"

The purpose of the work is to examine the accounting and analytical support for managing accounts payable in an enterprise and to develop recommendations for its improvement.

The objectives of the work are To reveal the essence and provide a classification of accounts payable; to explore the theoretical foundations of accounting and analytical support for accounts payable in the enterprise management system; to conduct an organizational and economic diagnosis of the researched enterprise; to analyze and assess the state of accounting for accounts payable in the enterprise; to conduct an analysis of the accounting support for managing accounts payable in the enterprise; to identify directions for forecasting accounts payable within the accounting reporting system at NIBULON LLC; to develop methods for improving the accounting and analytical support for managing accounts payable in the enterprise.

The subject of research is the theoretical and practical aspects of accounting and analytical support for managing accounts payable at NIBULON LLC.

The object of the research is the process of accounting and analytical support for managing accounts payable at NIBULON LLC.

The basis of the research is NIBULON LLC.

According to the results of the study, practical recommendations were formulated to improve the processes of managing accounts payable are formulated.

The obtained results can be used by enterprises, organizations and institutions.

Thesis contains 61 pages, 15 tables, 10 figures, a list of used sources of 42 items, 4 appendices.

Key words: accounts payable, accounting support, analytical support, debt management, financial stability, debt optimization.

Year of completion of the work: 2024.

Year of protection of work: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ 6

1.1. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості 6

1.2. Теоретичні засади обліково–аналітичного забезпечення кредиторською заборгованістю в системі управління підприємством 13

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 20

2.1. Організаційно–економічна діагностика досліджуваного підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН» 20

2.2. Аналіз та оцінка стану обліку кредиторської заборгованості підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН» 31

2.3. Облікове забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН» 38

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ 47

3.1. Напрями прогнозування кредиторської заборгованості в системі облікової звітності на ТОВ СП «Нібулон» 47

3.2. Шляхи удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві 50

ВИСНОВКИ 53

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 58

ДОДАТКИ 63

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність господарюючого суб'єкта постійно пов'язана з використанням оборотних коштів. Значну частину джерел коштів складають позикові кошти, тобто кредиторська заборгованість, яка має суттєвий вплив на фінансові результати підприємства та його господарську діяльність в цілому.

Кредиторська заборгованість є одним з основних джерел фінансування підприємств, а тому є невід'ємною частиною господарської діяльності з точки зору фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Проте останніми роками вилучення позикових коштів спрямовується не на розвиток виробництва, а на погашення заборгованості перед іншими кредиторами. Загалом, найбільш стабільними є підприємства, які в процесі своєї діяльності використовують лише власний капітал. Управління кредиторською заборгованістю є одним з найскладніших завдань бухгалтерського обліку через існування проблеми неплатежів. Тому успіх компанії в сучасних умовах залежить від ефективного використання всіх економічних ресурсів, у тому числі й інформаційних. Якісна, достовірна та своєчасна інформація про стан кредиторської заборгованості є основою для визначення загального фінансового стану підприємства, його ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Обліково-аналітичне забезпечення спрямоване на надання такої інформації керівництву компанії.

Своєчасний оперативний контроль кредиторської заборгованості має важливе значення, оскільки показники кредиторської заборгованості впливають на ліквідність та фінансову стійкість підприємства. При цьому інформаційною основою для прийняття різних рішень щодо цього виду зобов'язань є масив даних, що генерується системами обліково-аналітичного забезпечення.

Ступінь наукової вивченості проблеми. Зважаючи на важливість проблеми обліково-аналітичного забезпечення в управлінні кредиторською заборгованістю підприємств, інтерес науковців до цього питання є високим і дану проблему досліджували такі вчені: Глушко А. [5], Пиріг Я. [5], Яременко Л. [41], Мельничук І. [18], Ступницька Т. [30], Чорненька О. [39], Кусик Н. [15],

Томчук О. [31], Брохун Н. [1], Новіченко Л. [1], Губарик О. [6], Коновалова К. [12], Макарова А. [12], Желніна Г. [11], Рибалко О. [22] та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження обліково–аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві та розробка рекомендації щодо його удосконалення.

Для досягнення мети нами було поставлено та виконано такі завдання:

– розкрити сутність та надати класифікацію кредиторської заборгованості;

– дослідити теоретичні засади обліково–аналітичного забезпечення кредиторською заборгованістю в системі управління підприємством;

– надати організаційно–економічну діагностику досліджуваного підприємства;

– проаналізувати та оцінити стан обліку кредиторської заборгованості підприємства;

– провести аналіз облікового забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства;

– визначити напрями прогнозування кредиторської заборгованості в системі облікової звітності на ТОВ СП «Нібулон»;

– розробити шляхи удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві.

Об’єктом дослідження є процес обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «НІБУЛОН».

Базою дослідження є ТОВ СП «НІБУЛОН»

Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «НІБУЛОН»

Методи дослідження. Отримані наукові результати ґрунтуються на використанні таких методів і прийомів: аналізу та синтезу; логічної структури - для розкриття сутності кредиторської заборгованості та обліково-аналітичного забезпечення; монографічний - при вивченні літературних джерел і нормативно-правових актів; індукції та дедукції - для характеристики методичного підходу

до управління кредиторською заборгованістю; теоретичного узагальнення, порівняння та аналогії - для уточнення теоретичних аспектів аналітичного забезпечення бухгалтерського обліку та управління. абстрактно-логічного – для формулювання висновків; графічного аналізу – для систематизації результатів у вигляді діаграм; табличного методу – для наочного відображення результатів.

Науково–практична значимість одержаних результатів полягає у тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації, отримані автором у процесі дослідження, сформульовані у роботі, можуть слугувати методологічним підґрунтям для подальших досліджень проблем та напрямів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю.

Інформаційною базою дослідження виступили чинне законодавство України, статистичні дані, та аналітичні звіти, монографії, наукові фахові, навчальні та методичні публікації провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фінансова звітність ТОВ СП «НІБУЛОН», джерела мережі Інтернет.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

1.1. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості

Для того, щоб будь-яка частина бізнесу функціонувала належним чином, необхідна достовірна інформація про фінансовий стан підприємства, особливо про його кредиторську заборгованість. У процесі своєї діяльності підприємство не завжди здійснює платежі банкам, іншим організаціям або фізичним особам одночасно з веденням бізнесу або передачею свого майна. Тому в організації можуть виникати зобов'язання.

В економічній теорії, праві та бухгалтерському обліку існують різні підходи до тлумачення терміну «зобов'язання». Наприклад, правовий зміст зобов'язань регулюється Цивільним та Господарським кодексами України. Методологічні засади визнання та розкриття інформації про зобов'язання підприємства у фінансовій звітності викладені в НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [22] та П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [23].

У таблиці 1.1 наведено тлумачення терміну «зобов'язання» в нормативно-правових актах.

Таблиця 1.1

Визначення сутності поняття «зобов’язання» в нормативно-правових актах

Джерело	Значення
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Зобов'язання - це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і виконання якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди, у майбутньому.
Цивільний кодекс України	Зобов'язання - це правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) на користь другої сторони (кредитора), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.
Господарський кодекс України	Зобов'язання - це зобов'язання, яке виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником господарських відносин на підставі, визначеній законом, і в якому суб'єкт господарювання має право вимагати виконання зобов'язання від боржника.
МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов’язання та непередбачені активи»	Зобов'язання - це теперішня заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди, при погашенні зобов'язання.

Джерело: складено автором на основі [9; 20; 23; 37]

Інтерпретація зобов'язань в МСБО 37 та НП(С)БО 11 збігається. Однак, згідно з міжнародними стандартами, зобов'язання можуть виникати не тільки в результаті договору або закону, а й у результаті добровільного прийняття на себе зобов'язання підтримувати добрі ділові відносини з партнером або діяти чесно [20].

З економічної точки зору, зобов'язання розглядаються як кредиторська заборгованість, що значно звужує це поняття. Однак саме таке трактування використовується бухгалтерами. З точки зору бухгалтерського обліку, зобов'язання - це фінансові ресурси, які використовуються для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання.

Науковці по-різному трактують зобов’язання. Н.В. Гойло стверджує, що неприпустимо розглядати поняття зобов'язання як договір між двома сторонами. Це пояснюється тим, що зобов'язання відображає документально підтверджені відносини між різними суб'єктами та свідчить про заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як

очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [7].

Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун та С.М., Шулепова трактують зобов'язання як заборгованість підприємства, що виникає внаслідок придбання товарів та послуг у кредит або за рахунок позик, взятих підприємством для фінансування [2].

Природа боргу полягає в тому, що він спочатку вимагає активних дій боржника. Пасивна дія не має яскраво вираженого характеру в борговому зобов'язанні. У більшості зобов'язань виділяють також матеріальний об'єкт зобов'язання - певне майно, зокрема, договір щодо нього.

Таким чином, з точки зору цивільного права, зобов'язання - це конкретні правовідносини між боржником і кредитором, а з точки зору бухгалтерського обліку - це зобов'язання підприємства.

Правильне визначення поняття «зобов'язання» саме по собі є дуже важливим, оскільки залежно від цього заборгованість може бути визнана або не визнана зобов'язанням у бухгалтерському обліку та звітності.

Отже, під зобов'язанням слід розуміти визнане, оцінене та юридично забезпечене зобов'язання одного суб'єкта господарювання перед іншим, погашення якого, як очікується, призведе до відтоку ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

В економічній літературі поняття «кредиторська заборгованість» часто ототожнюється з поняттям «зобов’язання».

Незважаючи на тривалу історію та дослідницький контекст кредиторської заборгованості, в сучасній науковій літературі не існує єдиної думки щодо трактування цього поняття (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Дефініції поняття «кредиторська заборгованість»

Джерело	Значення
Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л.	Кредиторська заборгованість - це форма оплати за товари або послуги, придбані в процесі діяльності підприємства і використовувані на постійній основі для виробництва (як сировина) або перепродажу.
Голов С.Ф. Костюченко В.М.	Кредиторська заборгованість - це заборгованість постачальникам за придбані товари або послуги в кредит..
Партин Г.О. Загородній А.Г.	Кредиторська заборгованість - це заборгованість підприємства іншій юридичній або фізичній особі, що виникла в результаті минулих дій (подій) і вимірюється у гривнях, яку підприємство зобов'язане погасити у визначений термін.
Цал-Цалко Ю.С.	Тимчасове включення активу в господарську діяльність компанії шляхом тимчасового безоплатного отримання його у власність від іншої юридичної особи.

Джерело: складено автором на основі [3; 8; 26; 36]

Аналіз літературних джерел показав, що концепція кредиторської заборгованості перетворилася зі звичайного традиційного «боргу до оплати» в досить значний «очікуваний відтік коштів або інших джерел».

Наприклад, Н. М. Ткаченко стверджував: «Кредиторська заборгованість - це кошти, які тимчасово вилучаються підприємством для власного використання і можуть бути повернуті фізичній або юридичній особі» [32].

За словами І. А. Бланка, «кредиторська заборгованість - це поточні зобов'язання, які вказують на зобов'язання компанії перед діловими партнерами» [4].

За Новицькою Н.В. «кредиторська заборгованість, як фінансова категорія описує набір фінансових вимог до бізнесу, які юридично формалізовані певними документами і приймають форму довгострокових або поточних (залежно від терміновості) зобов'язань (зобов'язань) в результаті певних дій на користь інших. джерело коштів, що залучаються бізнесом» [21].

Якщо ви проаналізувати вивчені категорії понять, можна помітити, що вони мають певні відмінності. Економічна суть кредиторської заборгованості полягає в тому, що це не лише власність компанії, як правило, частина коштів, а й інвентарні активи, такі як зобов'язання щодо комерційних позик.

По суті, вчені розглядають кредиторську заборгованість як грошові кошти, частково як частину майна або як форму оплати товарів і послуг, але, в кінцевому

рахунку, кредиторська заборгованість є компонентом циклу капіталу, елементом циклу капіталу, є частиною безперервного потоку ділових операцій. Покупки призводять до збільшення запасів та кредиторської заборгованості, збільшення виробництва готової продукції, продажів, збільшення дебіторської заборгованості та грошових коштів. Цикл цієї транзакції повторюється багато разів, в результаті чого грошові кошти зводяться до надходжень і платежів.

Таким чином, кредиторська заборгованість є складовою частиною циклу капіталу, який є предметом обов'язкових правовідносин, що виникають на етапі поставки між боржником і кредитором. Можна сказати, що кредиторська заборгованість являє собою економічні відносини, що виникають між продавцем і покупцем в результаті невідповідностей у придбанні, продажу і передачі права власності (користування) товарами і послугами з моменту оплати. Йдеться про об'єктивні умови, що виникають в процесі виробництва, продажу та організації розрахунків. Рушійною силою цих відносин є отримання майбутніх економічних вигод.

Динаміка, склад, структура, якість змін кредиторської заборгованості і сила її збільшення або зменшення сильно впливають на оборот капіталу, вкладеного в ліквідні активи, і, отже, на фінансовий стан підприємства. Але на відміну від дебіторської заборгованості, кредиторська заборгованість сама по собі не є проблемою для компанії. Корпоративна кредиторська заборгованість має як переваги, так і недоліки (рис. 1.1).

Кредиторська заборгованість

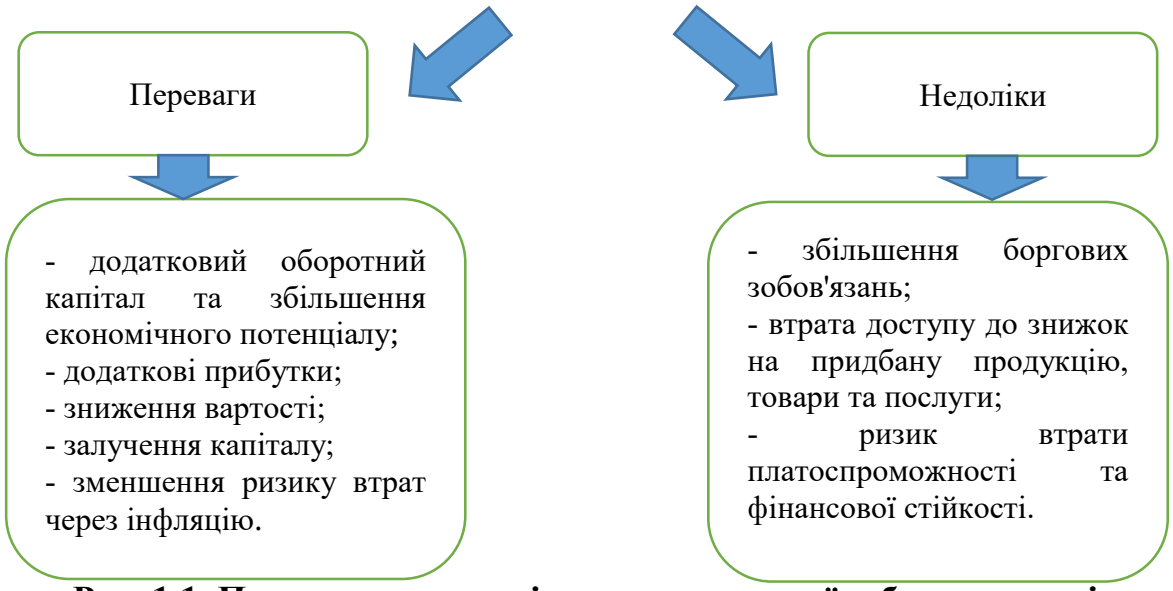

Рис. 1.1. Переваги та недоліки кредиторської заборгованості

Джерело: побудовано автором на основі [2;6]

Тому основною проблемою є оптимальне та ефективне управління кредиторською заборгованістю як економічним інструментом, щоб, з одного боку, уникнути занадто великих зобов'язань, які загрожують економічній стабільності підприємства, а з іншого - максимізувати ефективність використання цих позикових ресурсів.

Основою обліку кредиторської заборгованості є її класифікація. Оскільки кредиторська заборгованість, яку багато авторів називають зобов’язанням, має різні класифікаційні ознаки, то аналіз наукової літератури дає вичерпне уявлення про особливості класифікації кредиторської заборгованості. Тому розглянемо ці класифікації відповідно до різних поглядів науковців.

У більшості досліджень кредиторську заборгованість класифікують за такими критеріями

– класифікація за умовами виконання зобов'язання;

– за типом забезпечення боргу;

– за одержувачами наданих послуг.

Для цілей бухгалтерського обліку відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання» кредиторська заборгованість класифікується наступним чином

- поточні зобов'язання - зобов'язання, які погашаються протягом операційного циклу підприємства або будуть погашені протягом 12 місяців з дати балансу;

- довгострокові зобов'язання - всі зобов'язання, крім поточних зобов'язань [22].

І.А. Бланк зазначає, що кредиторська заборгованість є поточними зобов'язаннями підприємства та визначає такі види кредиторської заборгованості (рис. 1.2) [4].

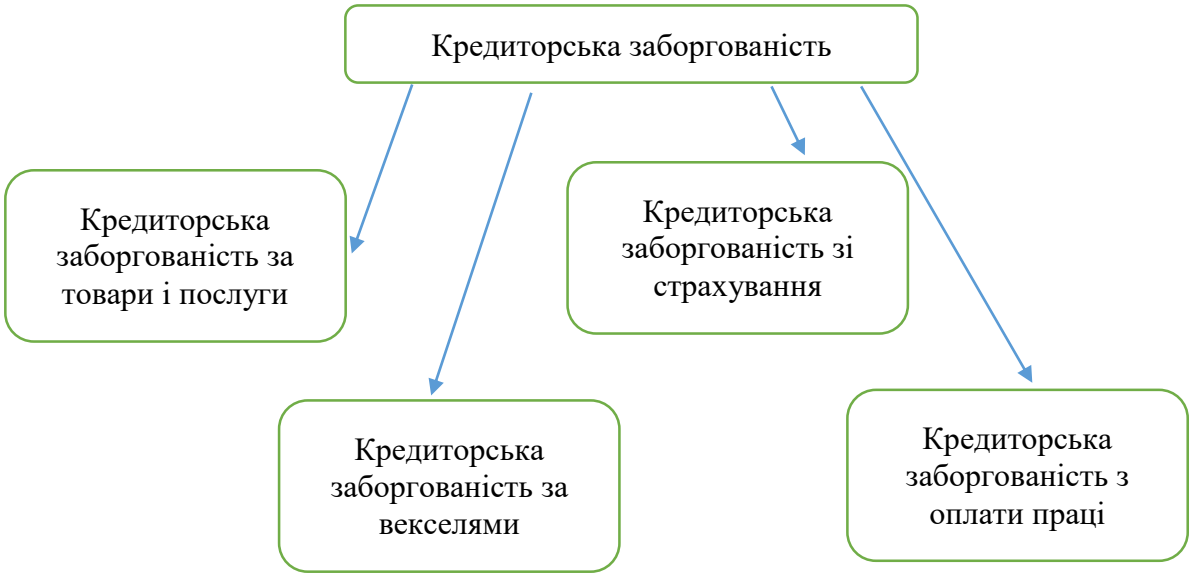

Рис. 1.2 Види кредиторської заборгованості за І. А. Бланком

Джерело: побудовано автором на основі [4]

Найбільш повну класифікацію зобов'язань запропонував Ф.Ф. Бутинець:

– класифікація за складністю: прості, складні;

– за часовою визначеністю: обмежені в часі, безстрокові;

– забезпеченість виконання зобов'язань: забезпечені, незабезпечені;

– за підставою виникнення зобов'язання: договірні, позадоговірні;

– залежно від способу погашення: грошові, негрошові;

– залежно від часу нарахування: теперішній час, майбутній час;

– залежно від строку погашення: довгострокові, короткострокові;

– залежно від ймовірності оцінки: фактична, оціночна, умовна [2].

Загалом на рахунках бухгалтерського обліку відображаються не всі господарські зобов'язання, а лише ті, що виникають внаслідок виконання укладених договорів або дій, здійснених суб'єктом господарювання. Тому для переходу на МСФЗ достатньо для цілей бухгалтерського обліку розділити зобов'язання на поточні (короткострокові) та довгострокові. Така класифікація полегшить та актуалізує роботу бухгалтерії.

Також було б доцільно, як практична необхідність та потреба менеджменту (акціонерів та керівництва), виокремити із загальної класифікації суму простроченої кредиторської заборгованості, що виникла внаслідок недотримання покупцями порядку та строків оплати в розрахункових документах.

Таким чином, з цього дослідження можна зробити висновок, що належний облік кредиторської заборгованості на підприємствах, незалежно від форми власності, має важливе значення, оскільки сприяє раціоналізації інформації про розрахункові операції за зобов'язаннями (з кредиторами), прозорості та достовірності даних.

1.2. Теоретичні засади обліково–аналітичного забезпечення кредиторською заборгованістю в системі управління підприємством

Ефективність управління залежить від низки факторів, таких як компетентність управлінського персоналу, ефективність системи управління в цілому та її окремих складових, методи управління та якість інформаційного забезпечення. Саме якість забезпечення є основою системи управління та забезпечує формування алгоритму дій для досягнення оптимальних показників розвитку підприємства на основі практичного матеріалу [18].

Кредиторська заборгованість має значний вплив на фінансовий результат діяльності підприємства та господарську діяльність в цілому. З метою покращення фінансових результатів усіх видів нормальної діяльності та

забезпечення платоспроможності підприємствам необхідно прискорювати оборотність оборотних коштів. Тому для того, щоб ефективно використовувати позикові кошти, підприємствам необхідно навчитися правильно управляти позиковими коштами [10].

Процес управління – це діяльність системи суб'єктів управління для досягнення цілей компанії шляхом вивчення та реалізації конкретних функцій за допомогою необхідних методів [13]. Ринкове середовище функціонування підприємства вимагає впровадження факторів, які мають безпосередній вплив на ефективність управління. Для забезпечення ефективної діяльності підприємства дуже важливо контролювати розмір кредиторської заборгованості.

Обліково-аналітичне забезпечення управління заборгованістю підприємства – це, по суті, обробка облікової інформації шляхом збору, формування, економічного аналізу та економічного аналізу облікової інформації з метою прийняття управлінських рішень для уникнення небажаних фінансових ризиків та зменшення суми заборгованості до прийнятного рівня, що не впливає негативно на фінансово-майновий стан підприємства та його подальший розвиток, подальша система комунікацій для управління підприємством [29].

Для належного функціонування будь-якої ланки економіки необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємств, зокрема про їх кредиторську заборгованість. Кредиторська заборгованість є джерелом позикових коштів для фінансування оборотних активів і має негативний вплив на формування фінансового стану підприємств. Уповільнення оборотності кредиторської заборгованості покращує фінансовий стан підприємств, оскільки покриває дебіторську заборгованість та забезпечує джерело коштів для інших елементів оборотних активів.

Детальне дослідження обліково-аналітичного забезпечення загального менеджменту представлено в роботі А.О. Касич та Р.М. Цигана [14]. Узагальнюючи результати наукової спільноти, автори трактують зміст досліджуваних понять у контексті двох підходів (системного та процесного), що

дозволяє їм акцентувати увагу на необхідності чіткої організації як самого процесу, так і системи формування управлінських рішень.

Н.С. Брохун та Л.С. Новиченко у своїх коментарях щодо змісту обліково-аналітичного забезпечення перерахували системний та процесний підходи, а також складові інтеграції обліково-аналітичної роботи, комплексний підхід та інформаційне забезпечення як основу формування обліково-аналітичної системи [1].

Зазначимо, що визначення О.Б. Чорненької обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства – це збір, формування та обробка облікової інформації за допомогою економічного аналізу для прийняття управлінських рішень з метою уникнення небажаних фінансових ризиків та приведення розміру заборгованості до прийнятного рівня, що не впливає негативно на фінансово-майновий стан, і подальша її передача в управління підприємством, вважаємо досить вдалим з точки зору розуміння та практичної значущості.

Таке визначення має причинно-наслідковий характер. Це пов'язано з тим, що, як уже зазначалося, зобов'язання компанії можуть мати негативний вплив на її фінансовий стан, а тому обсяг зобов'язань повинен бути оптимізований на основі використання аналітичних інструментів до даних, що зберігаються в системі бухгалтерського обліку компанії. Кредиторська заборгованість підприємства є тимчасовим джерелом вільних обігових коштів, що надходять від інших учасників ринку, але водночас є джерелом певного фінансового ризику для підприємства:

- несвоєчасне погашення кредиторської заборгованості може спричинити негативні наслідки у вигляді фінансових санкцій, накладених на підприємство на підставі юридичних документів (у разі наявності податкової заборгованості або інших обов'язкових платежів) або договірних відносин;

- збільшення кредиторської заборгованості може призвести до зниження фінансової незалежності підприємства і, як наслідок, до погіршення його економічної стійкості.

Таким чином, заборгованість має як негативний, так і позитивний вплив на операційний, фінансовий та майновий стан підприємств. Тому важливим питанням для підприємств є управління фінансово-економічною безпекою кредиторської заборгованості як на етапі її виникнення, так і на етапі погашення.

Систему обліково-аналітичного забезпечення можна представити як цілісне утворення, що складається з різних компонентів, організація яких базується на певних принципах і ефективність яких підтверджується виконанням комплексу завдань (Додаток А) [18].

Представлена система є сукупністю двох компонентів – підтримки та функціональності, які дозволяють сформувати якісне обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю. До функціональних компонентів системи відносяться підсистеми обліку, аналізу та контролю, які зберігають дані, що обробляються на рівні аналізу та надають можливість приймати різноманітні рішення, а також контролювати результати виконання таких рішень. Якісні системи обліково-аналітичного забезпечення повинні бути впроваджені відповідно до низки принципів, таких як функціональність, систематизація, системність, оперативність та комплексність відповідно до існуючих нормативних документів та внутрішніх правил компанії.

Метою управління кредиторською заборгованістю є забезпечення своєчасного нарахування та сплати коштів, що містяться в ній. Основні етапи управління кредиторською заборгованістю наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Основні етапи управління кредиторською заборгованістю підприємства

Етап	Відповідні дії
1 Етап	Аналіз стану
2 Етап	Ефективність розміщення та використання за різними напрямками
3 Етап	Формування принципів політики фінансування діяльності
4 Етап	Прогнозування необхідних розмірів кредитних ресурсів
5 Етап	Моделювання впливу умов залучення та використання заборгованості
6 Етап	Обгрунтавання строків, форм і методів рефінансування

Джерело: побудовано автором на основі [41]

До основних методів управління кредиторською заборгованістю належать:

- аналіз замовлень, обробка платежів та визначення характеру дебіторської та кредиторської заборгованості;

- оцінка фактичної вартості існуючої кредиторської заборгованості;

- управління коефіцієнтом кредиторської заборгованості [29].

Оскільки збільшення та зменшення кредиторської заборгованості призводить до змін у фінансовому стані підприємства, необхідно проводити систематичний якісний аналіз платіжного стану. Важливість такого аналізу заборгованості також спрямована на підвищення ефективності управління оборотним капіталом підприємства та запобігання виникненню критичних ситуацій.

Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства систематизовано та представлено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства

Елемент	Характеристика
Джерела інформації	- нормативно-правова документація - облікові матеріали - бухгалтерська звітність - статистична звітність - пояснювальна аналітична інформації до річно звітності - поза облікова інформація
Система аналітичних показників	- показники складу та структури кредиторської заборгованості - показники ліквідності (платоспроможності) - показники оборотності кредиторської заборгованості - показники прибутковості (рентабельності) поточних зобов‘язань, в т.ч.кредиторської заборгованості
Методика аналізу	- горизонтальний аналіз - вертикальний аналіз - трендовий аналіз - коефіцієнтний аналіз - факторний аналіз - прогнозний аналіз (моделювання)
Етапи аналітичного дослідження	- аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості - аналіз платоспроможності за системою показників (оцінка ліквідності балансу та ліквідності активів) – аналіз оборотності кредиторської заборгованості

	- аналіз та оцінка рентабельності поточних зобов‘язань, в т.ч. кредиторської заборгованості - аналіз та оцінка впливу кількісних та якісних характеристик кредиторської заборгованості на фінансові результати підприємства (складання факторних моделей)

Джерело: побудовано автором на основі [40]

В умовах кризової економічної ситуації частка кредиторської заборгованості в джерелах формування активів вітчизняних підприємств значно зросла, внаслідок чого фінансування підприємств стало залежним від дебіторів. Тому в процесі аналізу фінансового стану підприємств слід приділяти належну увагу кредиторській заборгованості.

Аналіз кредиторської заборгованості підприємства дає змогу зробити наступне:

– виявити зміни в сумі заборгованості підприємства порівняно з початком періоду або будь-якого періоду, що аналізується;

– розрахувати оптимальне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю;

– оцінити ризик кредиторської заборгованості та його вплив на фінансовий стан організації, визначити прийнятний рівень цього ризику та розробити заходи щодо його зниження;

– визначення оптимального співвідношення кредиторської заборгованості до обсягу продажів, виявлення потенціалу для збільшення продажів продукції, товарів і послуг в кредит та встановлення лімітів зниження цін для полегшення оплати рахунків-фактур;

– прогнозування боргової ситуації на поточний рік, що є важливим для підвищення ефективності діяльності та фінансової стійкості компанії.

Таким чином, управління кредиторською заборгованістю на основі систематичного якісного аналізу допомагає підприємствам оптимізувати обсяг своєї кредиторської заборгованості, тобто формувати розмір кредиторської заборгованості, тим самим збільшуючи вільні короткострокові позикові кошти, необхідні для фінансування окремих елементів оборотних активів та отримання

достатнього прибутку від реалізації, покращувати загальний фінансовий результат діяльності підприємства та забезпечувати підтримання прийнятного для підприємства рівня ризику неплатежів. Враховуючи вищезазначене, обліково-аналітичне забезпечення є основою управління кредиторською заборгованістю підприємства, що являє собою певну складну систему.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно–економічна діагностика досліджуваного підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»

Базою дослідження даної роботи є сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Нібулон» (далі - ТОВ СП «Нібулон»), розташоване в Миколаївській області, м. Миколаїв, вул. Каботажний, буд. 1 [33].

Головний офіс ТОВ СП «Нібулон» знаходиться в Миколаєві, обласному центрі на півдні України, що традиційно займається сільським господарством. Згідно з історичними документами, наприкінці 19 століття регіон був лідером з виробництва зерна. Крім того, Миколаїв історично був важливим морським транспортним вузлом [25].

10 квітня 1862 року Державна рада прийняла рішення про відкриття в Миколаєві торгового порту та заснування митниці. Незабаром Миколаїв став важливим центром експорту зерна: У 80-х роках 19 століття через Миколаївський порт щорічно експортувалося в середньому понад 23 мільйони пудів зерна (1 пуд = 16 кг). 1893 року в Миколаївському торговому порту було збудовано елеватор для зберігання зерна. Побудований у Миколаївському торговому порту. Основними продуктами, що експортувалися з Миколаївщини, були зерно та хлібобулочні вироби. Поступово розвивалася інфраструктура для експорту зерна, збільшувалася кількість купців, які займалися зерновою торгівлею. У врожайні роки (1905 і 1910) експорт пшениці сягав 50 млн. пудів.

Встановлення радянської влади та побудова планової економіки перервали усталену тенденцію розвитку торгівлі зерном. Однак після 1917 року регіон зберіг своє значення в масштабах вітчизняного виробництва зерна. Після Другої світової війни виробництво зерна в Україні, в тому числі в Миколаївській

області, відігравало важливу роль у задоволенні валового попиту на зерно в Радянському Союзі.

У 1990 році загальний врожай зерна в Україні перевищив 51 мільйон тонн, що підтвердило її потенціал виробництва зерна при врожайності 3,51 тонни з гектара. Загальний урожай зерна в Миколаївській області перевищив 2,7 мільйона тонн при врожайності 3,54 тонни з гектара. На думку багатьох експертів, потенціал виробництва зерна в Україні значно перевищує рівень валового збору зерна, досягнутий у 1990 році.

З моменту свого заснування компанія «НІБУЛОН» стабільно виживає і розвивається, долаючи всі етапи розвитку України, зміни в економічній і політичній ситуації та законодавстві.

За більш ніж 30 років компанія «НІБУЛОН» побудувала сучасну та унікальну зернову логістичну інфраструктуру в Україні. Ця інфраструктура складається з перевантажувальних терміналів і комплексів з приймання, зберігання та відвантаження зернових і олійних культур, потужного флоту суден і виробничих потужностей, розкиданих по всій території України. Наразі компанія працює в більшості регіонів України.

Загальна потужність зерносховищ становить 2,25 млн. тонн (загальна потужність елеваторів - 2,08 млн. тонн).

У 2009 році компанія розпочала інвестиційний проект з відродження річок Дніпро та Південний Буг як судноплавних транспортних артерій України шляхом будівництва 18 елеваторних комплексів та перевантажувальних терміналів у різних регіонах України. Сьогодні мережа компанії складається з 27 перевантажувальних терміналів і комплексів із приймання, зберігання та транспортування зернових та олійних культур, у тому числі 445 елеваторів, що є найбільшою кількістю в Україні (Додаток Б).

Завдяки світовому визнанню в експорті зернової продукції та співпраці з міжнародними та національними організаціями, співробітники компанії «Ніброн» постійно вдосконалюють свої знання, в тому числі за рахунок участі компетентних фахівців у міжнародних програмах.

Виробничо-технічний інститут територіально розділений на дві окремі будівлі. Інститут, який гарантує контроль якості зерна під час вхідних та вихідних автомобільних перевезень, розташований у триповерховій адміністративно-дослідницькій будівлі, що є однією з найсучасніших будівель в Україні. Обидві лабораторії оснащені високоточним експериментальним і дослідницьким обладнанням світового рівня. «Ніброн» пройшов аудит на відповідність вимогам європейських сертифікаційних програм ISCC EU та ISCC PLUS.

Сертифікація ISCC свідчить про те, що продукція компанії є стійкою, відповідно до принципів соціальної відповідальності, вирощується без шкоди для навколишнього середовища і поширюється з використанням ефективної системи менеджменту. Це дозволяє ТОВ СП «Нібулон» експортувати пшеницю, кукурудзу, ріпак, соняшник та сою як сировину для виробництва біопалива в ЄС за сертифікатом ISCC EU та ячмінь як сировину в ЄС за сертифікатом ISCC PLUS.

Основним видом діяльності ТОВ СП «Нібулон» [34]:

46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.

Інші:

- 30.11 Будування суден і плавучих конструкцій
- 30.12 Будування прогулянкових і спортивних човнів
- 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
- 01.13 Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів
- 01.19 Вирощування інших однорічних і дворічних культур
- 01.41 Розведення великої рогатої худоби молочних порід
- 01.42 Розведення іншої великої рогатої худоби та буйволів
- 01.43 Розведення коней та інших тварин родини конячих
- 01.46 Розведення свиней

- 01.49 Розведення інших тварин
- 01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві
- 01.62 Допоміжна діяльність у тваринництві
- 01.63 Післяурожайна діяльність
- 42.91 Будівництво водних споруд
- 42.99 Будівництво інших споруд, н.в.і.у.
- 43.11 Знесення
- 43.12 Підготовчі роботи на будівельному майданчику
- 43.21 Електромонтажні роботи
- 43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування
- 43.91 Покрівельні роботи
- 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи, н.в.і.у.
- 85.32 Професійно-технічна освіта
- 86.21 Загальна медична практика
- 95.12 Ремонт обладнання зв'язку
- 49.20 Вантажний залізничний транспорт
- 50.10 Пасажирський морський транспорт
- 50.20 Вантажний морський транспорт
- 50.30 Пасажирський річковий транспорт
- 50.40 Вантажний річковий транспорт
- 52.10 Складське господарство
- 71.20 Технічні випробування та дослідження
- 74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.
- 33.11 Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів
- 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення
- 33.14 Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування
- 33.15 Ремонт і технічне обслуговування суден і човнів
- 33.20 Установлення та монтаж машин і устаткування
- 38.12 Збирання небезпечних відходів

- 38.22 Оброблення та видалення небезпечних відходів
- 38.31 Демонтаж (розбирання) машин і устаткування
- 39.00 Інша діяльність щодо поводження з відходами
- 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель
- 52.22 Допоміжне обслуговування водного транспорту
- 10.11 Виробництво м'яса
- 10.13 Виробництво м'ясних продуктів
- 52.24 Транспортне оброблення вантажів
- 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту [34]

«НІБУЛОН» є лідером аграрного ринку не лише в Україні, а й у Чорноморському регіоні. Компанія має значну частку в українському експорті більшості зернових та олійних культур, в яких Україна є лідером. Завдяки діяльності компанії та унікальній логістичній системі, Україна визнана у світі як постачальник високоякісного зерна.

Основною метою компанії, як і в усій її діяльності, є отримання прибутку. Компанія здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства та нормативно-правових актів.

Організаційна та виробнича структура компанії є простою, що свідчить про чітку ієрархію компанії (рис. 2.1).

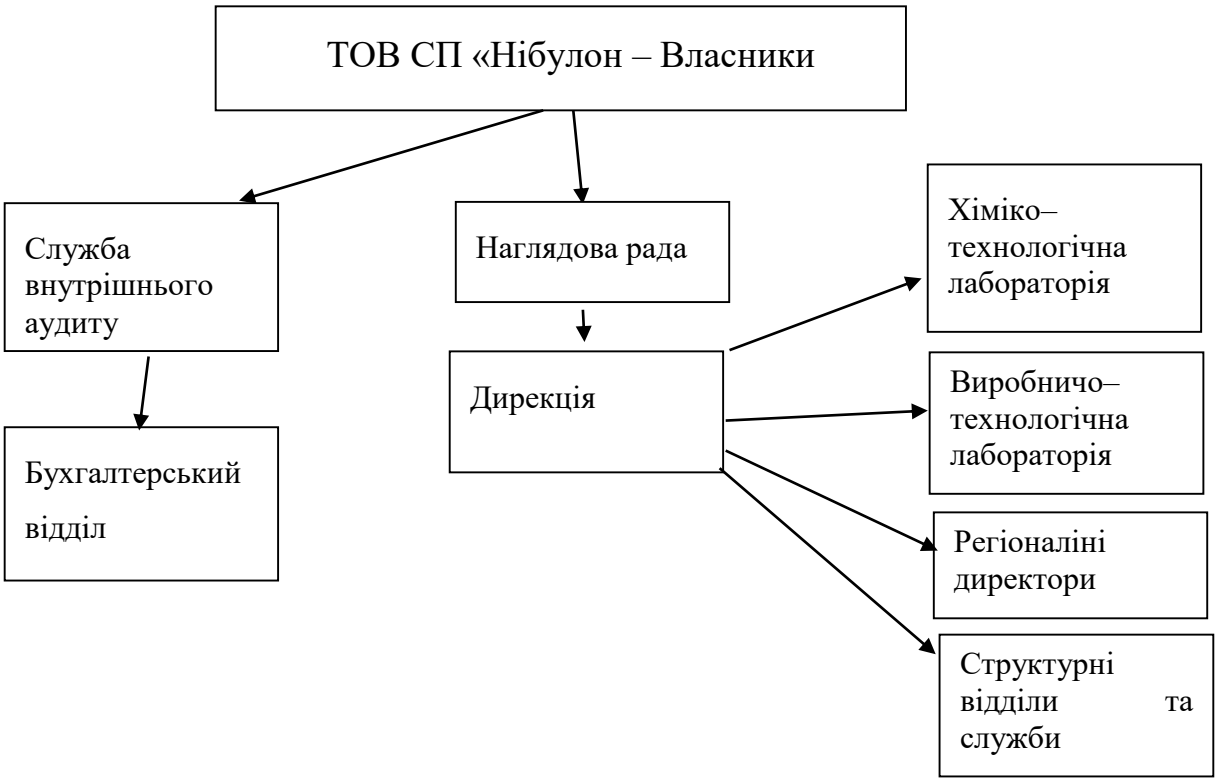

Рис. 2.1. Організаційно-виробнича структура ТОВ СП «Нібулон»

Джерело: побудовано автором на основі [25]

Вся відповідальність за управління бізнесом покладається на власника бізнесу, який звітує перед департаментом або службою з функціональною відповідальністю. Відповідальність за бухгалтерський облік та звітність покладається на бухгалтерію, яка, в свою чергу, підпорядковується службі внутрішнього аудиту.

«НІБУЛОН» зберігає лідерські позиції в експорті сільськогосподарської продукції протягом останніх років: У 2022 році загальний обсяг експорту аграрної продукції групи «НІБУЛОН» сягнув 4,6 млн тонн, було оброблено близько 100 іноземних суден. Таким чином, останні п'ять років стали найкращим періодом для компанії з точки зору продажів (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Динаміка експорту ТОВ СП «Нібулон» , тонн

Джерело: [25]

Незважаючи на руйнування та блокаду Миколаївського порту, компанія «Нібулон» продемонструвала відновлення експорту та повернула собі частку ринку у 2022-2024 роках.

Це стало можливим завдяки розвитку альтернативних маршрутів через дунайські порти та ефективному використанню потужностей чорноморських портів.

Наприклад, за перші дев'ять місяців 2023-24 фінансового року «Нібулон» експортував 2,4 млн тонн сільськогосподарської продукції, незважаючи на блокаду чорноморських портів України на початку року продажів; очікуваний річний обсяг експорту на 2023/24 фінансовий рік становить 3,2-3,4 млн тонн; у першому кварталі 2024 року через порти Дунаю поточна частка ринку знаходиться в межах 20-30% [24].

Компанія експортує зерно в більш ніж 75 країн світу: 29 експортних напрямків у 2021-2023 роках, у тому числі вісім країн ЄС: Іспанія, Франція, Німеччина, Португалія, Бельгія, Великобританія, Нідерланди та Болгарія.

Структура експорту компанії показана нижче (рис. 2.3.)

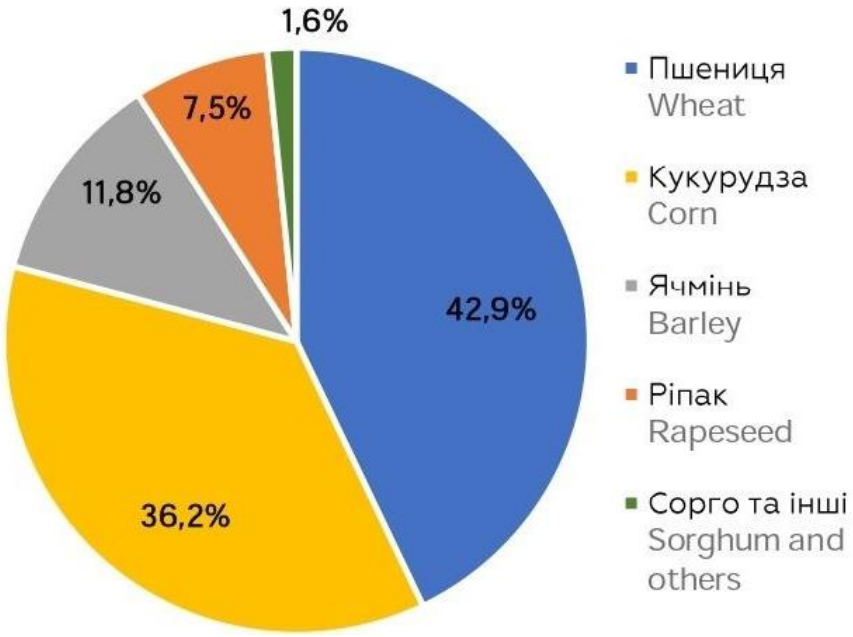

Рис. 2.3 Структура експорту ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр.

Джерело: [25]

Компанія обробляє 77 000 га сільськогосподарських угідь у 10 областях України. Якість продукції компанії відповідає найсуворішим вимогам споживачів в Україні та за кордоном. Традиційно 95% зернового виробництва складає високоякісне зерно для борошномельного виробництва.

ТОВ СП «НІБУЛОН» зареєстровано в Реєстрі великих платників податків з 2023 року та є платником єдиного соціального внеску відповідно до вимог чинного законодавства, реєстраційний номер платника ПДВ 142911114015.

У 2023 році «НІБУЛОН» сплатив 640,13 млн грн податків і зборів до державного та місцевих бюджетів. За останні два роки компанія сплатила 1,3 млрд грн податків і зборів. Протягом 32 років «НІБУЛОН» неухильно дотримується податкової дисципліни та сплачує податки і збори до бюджетів різних рівнів [35].

П'ять років до 24 лютого 2022 року були найуспішнішими в історії «НІБУЛОНа». Війна стала серйозним викликом для економіки країни, особливо для аграрного сектору.

На основі фінансової звітності ТОВ СП «НІБУЛОН» (додаток В) [38] проаналізуємо масштаби виробництва та ресурси цього підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.1.

Розмір виробництва ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.
Валова продукція сільського господарства (у постійних цінах 2016 р.), тис грн	1358368,6	815939,4	1125886,5	82,9	138,0
Виручка від реалізації, тис грн	40606579	1518138	22901412	56,4	1508,5
Середньорічна чисельність працівників, зайнятих в сільськогосподарському виробництві, осіб	5555	4190	3722	67,0	88,8
Площа сільськогосподарських угідь, га	95000	77000	77000	81,1	100,0
Середньорічна вартість оборотних активів, тис грн	11337105	10257633	7002278	61,8	68,3

Джерело: розраховано автором на основі [38]

З наведеної вище таблиці видно, що у 2023 році компанія почала покращувати деякі ключові показники ефективності. Так, у 2023 році товарообіг збільшився на значні 1408,5%, що означає рекордне зростання ефективності виробництва. Таке зростання пояснюється збільшенням загального обсягу виробництва на 38% та адаптацією компанії до роботи в умовах війни та нестабільності.

Однак у 2022 році обсяги землі впали на 19% через війну в країні та окупацію значної частини земельного фонду компанії.

Це було зумовлено загальноекономічними проблемами та негативними тенденціями у розвитку місцевого сільського господарства, а також впливом зовнішніх та внутрішніх факторів на діяльність компанії.

Використовуючи передові сільськогосподарські технології та техніку, «Нібулон» постійно забезпечує впровадження інтегрованих методів сільськогосподарського виробництва на своїх орендованих землях, а також надає послуги з посіву та збору врожаю іншим господарствам (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Розмір та структура виручки від реалізації продукції ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр.

Види продукції	Роки			В середньому за три роки, тис грн	Структура виручки від реалізації:	
	2021	2022	2023		с.-г. продукції	всієї продукції
Пшениця	698195,7	378530,3	533589,2	536771,7	49	49
Соняшник	445272,2	262280,2	409589	372380,5	34	34
Кукурудза	108548,9	87915	90521	95661,6	9	9
Ячмінь	37862,9	30484,7	32598,3	33648,6	3	3
Ріпак	35142,6	29195,2	30587	31641,6	3	3
Інша продукція рослинництва	33346,3	27534	29002	29960,8	3	3
Разом по рослинництву	1358368,6	815939,4	1125886,5	1100064,8	100	100
Всього по сільськогосподарському виробництву та підприємству	1358368,6	815939,4	1125886,5	1100064,8	100	100

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Для забезпечення високої якості зерна, врожайності та родючості ґрунту компанія використовує новітні комплексні мінеральні добрива та пропонує найкращий посівний матеріал і засоби захисту рослин від вітчизняних та міжнародних виробників. Інноваційні продукти та технології постійно тестуються для підтримки стабільно високого рівня виробництва.

З 2021 по 2023 рік пшениця матиме найбільшу частку в структурі виручки компанії із середньою часткою 49%. У той же час, частка виручки від соняшнику становить 34%, а частка кукурудзи - 9%.

Більше того, у 2023 році продажі всіх товарних груп мали тенденцію до збільшення порівняно з 2022 роком, зокрема, пшениці зросли на 155058,9 тис. грн, а соняшнику - на 147308,8 тис. грн.

Для того, щоб краще зрозуміти економічне становище компанії та динаміку її розвитку, представлено загальний аналіз основних статей звітності за звітний період.

Спочатку розглянемо рух активів на балансі ТОВ СП «Нібулон» у 2021-2023 роках (рис. 2.4.).

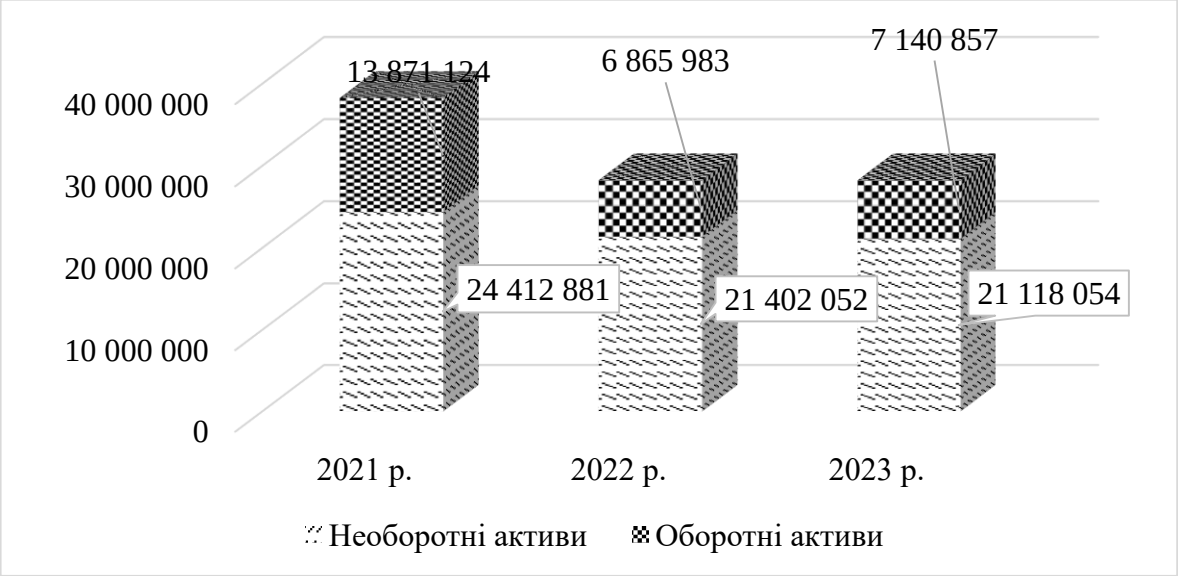

Рис. 2.4. Динаміка складових активу балансу ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [38]

Аналізуючи розмір складових активу балансу, можна побачити, що більшу частину активів складають необоротні активи підприємства, при цьому сума необоротних активів має тенденцію до збільшення протягом усього періоду, що розглядається, а сума оборотних активів у 2023 році збільшилася на 277 157 тис. грн порівняно з 2022 роком, досягнувши 7140857 тис. грн.

Розглянемо динаміку зміни складових пасиву балансу підприємства ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Динаміка складових пасиву балансу ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр., тис. грн

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.
Власний капітал	13 550 374	3 025 328	3 668 613	27,1	121,3
Довгострокові зобов’язання	5 081 249	2 551 448	2 394 205	47,1	93,8
Поточні зобов’язання	19 430 542	22 691 259	22 196 093	114,2	97,8
Сума пасивів	38 062 165	28 268 035	28 258 911	74,2	100,0

Джерело: розраховано автором на основі [38]

Сума зобов'язань ТОВ СП «Нібулон» за балансом 2023 року дещо перевищує суму зобов'язань за балансом 2022 року.

Таким чином, на основі проведеного вище організаційно-економічного аналізу можна зробити висновок, що ТОВ СП «Нібулон» активно веде господарську діяльність та впевнено нарощує обсяги виробництва, що свідчить про ефективність його діяльності. Наразі, на етапі попереднього загального аналізу діяльності компанії, ознак критичної або негативної тенденції в господарській діяльності компанії не спостерігається.

2.2. Аналіз та оцінка стану обліку кредиторської заборгованості підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»

ТОВ СП «Нібулон» має самостійний баланс, власні основні засоби, поточний, валютний та інші рахунки в банківських установах, печатки та штампи.

Підприємство несе відповідальність за своїми боргами в межах майна, на яке відповідно до законодавства України може бути накладено стягнення.

ТОВ СП «Нібулон» зареєстровано в Реєстрі великих платників податків з 2023 року та є платником єдиного соціального внеску та платником ПДВ за номером 142911114015 станом на 30 вересня 2024 року відповідно до вимог чинного законодавства.

Для забезпечення функціонування товариства за рахунок вкладу засновника буде створено статутний капітал товариства, розмір якого визначено в договорі. Розмір статутного капіталу може бути змінений лише за рішенням засновників. Статутний капітал товариства може поповнюватися за рахунок додаткових капітальних внесків та прибутку від господарської діяльності.

Станом на початок 2023 року статутний капітал ТОВ СП «Нібулон» становить 700 000 гривень.

Підприємство веде бухгалтерський облік і фінансову звітність за формою і в порядку, передбаченими Положенням про підприємства колективної власності. Облік витрат ведеться в грошових одиницях, що використовуються в Україні.

Фінансовий рік підприємства починається 1 січня і закінчується 31 грудня календарного року.

Компанія здійснює свою діяльність відповідно до Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [27].

Бухгалтерський облік ТОВ СП «Нібулон» ведеться згідно з планом рахунків, складеним відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, який є додатком до Наказу про облікову політику підприємства [28].

Відповідальність за ведення бухгалтерського обліку та складання звітності покладається на бухгалтерську службу підприємства, яка підпорядковується службі внутрішнього аудиту.

Оскільки кредиторська заборгованість є важливим способом мобілізації управлінських ресурсів ТОВ СП «Нібулон» і водночас зобов'язанням

підприємства, велика увага приділяється її складу, стану, структурі та, відповідно, механізму обліку.

Основним документом, що описує специфіку підходу до системи бухгалтерського обліку цієї групи ресурсів господарських засобів, є Наказ про облікову політику (Додаток Г).

Для обліку та узагальнення інформації про зобов'язання за короткостроковими кредитами банків ТОВ СП «Нібулон» призначено рахунок 60 «Короткострокові позики».

На цьому рахунку ведеться облік розрахунків у національній та іноземній валюті, кредитів банків та прострочених позик, строк погашення яких не перевищує 12 місяців з дати балансу.

Рахунок 60 «Короткострокові позики» має такі субрахунки:

– 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;

– 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;

– 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»;

– 604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;

– 605 «Прострочені позики в національній валюті»;

– 606 «Прострочені позики в іноземній валюті».

За кредитом рахунку 60 «Короткострокові позики» відображається сума отриманих позик або кредитів, за дебетом - сума погашення або переведення до складу довгострокових зобов'язань, якщо позики або кредити відстрочені.

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за короткостроковими кредитами ТОВ СП «Нібулон» наведена в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків ТОВ СП «Нібулон» за короткостроковими позиками

№	Зміст операції	Дт	Кт
1	На рахунок підприємства – позичальника надійшли кредитні кошти	311	601
2	Нараховані відсотки відповідно до кредитного договору	951	684
3	По короткостроковому кредиту підприємство оплатило заборгованість	601	311
4	Відповідно до кредитного договору оплачені відсотки	684	311

Джерело: сформовано автором

Отже, як видно з наведеної вище кореспонденції, компанія веде облік відповідно до загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку.

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» призначено для обліку розрахунків за матеріальні цінності (роботи, послуги), отримані від постачальників та підрядників.

За кредитом рахунку відображається заборгованість за матеріальні цінності (роботи, послуги), отримані від постачальників або підрядників, за дебетом - погашення такої заборгованості. Кореспонденція між рахунками наведена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків ТОВ СП «Нібулон» з постачальниками та підрядниками

№	Зміст операції	Дт	Кт
1	Попередня оплата за пальне	371	311
2	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	641	644
3	Оприбутковано дизельне пальне за фактично отриманою кількістю	20	63
4	Відображені розрахунки за податковим кредитом	644	63
5	Відображена сума визнаної претензії	374	63
6	Відображена вартість автопослуг постачальника, використаних для доставки дизпалива на підприємство	91	63
7	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	63
8	Зараховано попередню оплату у погашення заборгованості постачальнику	63	371
9	Надійшла на поточний рахунок підприємства сума за претензією	311	374
10	Оплачений рахунок постачальникам за автопослуги	63	311

Джерело: сформовано автором

ТОВ СП «Нібулон» є платником податку на прибуток, ПДВ, земельного податку, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та рентної плати (плата за воду).

Компанія веде аналітичний облік сплати податків та платежів за їх видами. Відповідність між рахунками та бюджетом показано в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків ТОВ СП «Нібулон» з бюджетом

№	Зміст операції	Дт	Кт
1	Нарахована сума ПДВ	70	641
2	Нарахована сума податку на прибуток	98	641
3	Здійснено відрахування ПДФО	66	641
4	Здійснено перерахунок нарахованих сум податків до бюджету	641	311
5	Здійснено повернення на рахунок підприємства зайво нарахованих коштів	31	641

Джерело: сформовано автором

Наступним кроком проведемо аналітичну оцінку стану кредиторської заборгованості ТОВ СП «Нібулон» за 2021–2023 роки. Для початку розгялнемо стан та структуру поточної кредиторської заборгованості підприємства (табл. 2.7)

Таблиця 2.7

Аналіз стану та структури поточної кредиторської заборгованості ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр,

Поточна кредиторська заборгованість	2021 р., тис грн	Структура, %	2022 р., тис. грн	Структура, %	2023 р., тис грн	Структура, %	Відхилення 2023/ 2022, тис. грн	Відхилення 2023/ 2022, %
Короткострокові кредити банків	10049121	51,72	16429728	72,41	17845535	80,40	1415807	7,99
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроков	123534	0,64	266252	1,17	254853	1,15	-11399	-0,03

ими зобов’язаннями								
товари, роботи, послуги	1208751	6,22	896668	3,95	559860	2,52	-336808	-1,43
розрахунками з бюджетом	38340	0,20	16112	0,07	10194	0,05	-5918	-0,03
розрахунками зі страхування	8745	0,05	7355	0,03	6546	0,03	-809	0,00
розрахунками з оплати праці	35643	0,18	33823	0,15	30113	0,14	-3710	-0,01
за одержаними авансами	7703892	39,65	4683766	20,64	2758550	12,43	-1925216	-8,21
за розрахунками з учасниками	20107	0,10	19447	0,09	14314	0,06	-5133	-0,02
Доходи майбутніх періодів	408	0,00	316	0,00	0	0,00	-316	0,00
Інші поточні зобов’язання	242001	1,25	337839	1,49	716128	3,23	378289	1,74
Усього	19430542	100,00	22691306	100,00	22196093	100,00	-495213	0,00

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ СП «Нібулон»

На підприємстві ТОВ СП «Нібулон» у 2022 році загальна величина поточних зобов’язань становила 22691306 тис. грн., тоді як у 2023 році їх величина зменшилась до 22196093 тис. грн., що на 495213 тис. грн. менше при порівнянні із даними попереднього року.

У структурі поточної кредиторської заборгованості підприємства за аналізований період займає значну частку заборгованість за короткостроковими кредитами банків у розмірі 16429728 тис грн. у 2022 році що становить 72,41 % від загальної вартості зобов’язань підприємства. Величина даного показника у 2023 році зросла на 1415807 тис. грн. та становила 17845535 тис. грн.., що у відносному вираженні до загальності вартості зобов’язань становить 80,40 %.

Суми кредиторської заборгованості за одержаними авансами займають друге місце у загальній питомій вазі зобов'язань підприємства. Так у 2023 році сума кредиторської заборгованості за одержаними авансами становила 12,43% у

загальній структурі зобов'язань у сумі 2758550, що на 1925216 тис. грн менше ніж у 2022 році.

Суми кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги у 2022 році становила 3,95% від усієї суми зобов’язань, що склало 896668 тис. грн., проте, у 2023 році сума розрахунків знизилась до 2,52 %, що у грошовиму вираженні становить 559860 тис. грн.. Тобто при загальному зменшення у гривневому еквіваленті даного виду кредиторської заборгованості на 336808 тис. грн., відсоткове її вираження у загальній структурі зобов’язань знизилось на майже на 1,5%.

Загальна структура кредиторської заборгованості на ТОВ СП «Нібулон» за 2023 рік наведена на рис. 2.5.

Рис. 2.5. Загальна структура кредиторської заборгованості на ТОВ СП «Нібулон» за 2023 рік, %

Джерело: побудовано автором на основі проведених розрахунків у табл. 2.7

Таким чином, кредиторська заборгованість є одним з найважливіших джерел фінансування обороту компанії. У цьому контексті кредиторська

заборгованість є різновидом так званого торгового кредиту і є важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства.

У цьому випадку до поточних боргів, отриманих підприємством, відносяться такі суми

- заборгованість перед постачальниками за отримані від них товарно-матеріальні цінності;
- зобов'язання перед бюджетом за податковими платежами;
- зобов'язання з нарахованої заробітної плати;
- аванси, отримані від покупців в рахунок майбутніх поставок;
- інші заборгованості.

Компанія зобов'язана сплачувати свої борги вчасно. У разі несвоєчасної оплати необхідно сплатити штрафи та пені. Основними завданнями управління кредиторською заборгованістю в Компанії є сприяння надходженню платежів як від клієнтів при здійсненні ефективної збутової політики, зменшення суми «сумнівних» боргів (тобто боргів, оплата яких є сумнівною або не отримана), недопущення надмірного зростання кредиторської заборгованості, особливо тієї, яка не сплачується вчасно, що може призвести до накладання штрафних санкцій, збільшення пені, розірвання договірних відносин та ін.

2.3. Облікове забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства ТОВ СП «НІБУЛОН»

Вся господарська діяльність підприємства пов'язана з використанням грошових коштів та інших ресурсів у безперервному циклі. Сума запозичень, тобто кредиторська заборгованість, формує важливу частину структури грошових ресурсів підприємства. Кредиторська заборгованість підприємства має значний вплив на кінцеву вартість і загальну ділову активність підприємства.

З метою оцінки стану управління кредиторською заборгованістю ТОВ СП «Нібулон» було проаналізовано основні показники діяльності підприємства.

Результати цього аналізу відіграють важливу роль у процесі прийняття ділових рішень для працівників фінансової служби підприємства, його засновників, постачальників, клієнтів, банків та інвесторів.

Розглянемо динаміку абсолютних показників фінансових результатів ТОВ СП «Нібулон» за аналізований період. (табл. 2.8).

Таблиця 2.8.

Аналіз абсолютних показників фінансового результату ТОВ СП «Нібулон» за 2021–2023 рр.

Показники	Фактичне значення, тис. грн.			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022
Необоротні активи	24 412 881	21 402 052	21 118 054	-3 010 829	-283 998
Оборотні активи	13 871 124	6 865 983	7 140 857	-7 005 141	274 874
Власний капітал	13 550 374	3 025 328	3 668 613	-10 525 046	643 285
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	40606579	1518138	22901412	-39 088 441	21 383 274
Собівартість реалізованої продукції	(39107025)	(14047317)	(19683740)	25 059 708	-5 636 423
Валовий прибуток	1 499 554	1 133 991	3 217 672	-365 563	2 083 681
Фінансовий результат від операційної діяльності	1 769 731	–3 216 267	2 446 109	-4 985 998	5 662 376
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	1 398 561	–9 510 861	309290	-10 909 422	9 820 151
Чистий прибуток (збиток)	1 287 038	–9 200 381	309 290	-10 487 419	9 509 671

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

З таблиці вище видно, що за останні два роки:

- чистий дохід від реалізації у 2023 році збільшився на 21 383 274 тис. грн порівняно з попереднім роком. Це є позитивною тенденцією, оскільки збільшення товарообігу може призвести до покращення загального фінансового стану компанії;

- відбулось зменшення основних засобів; основні засоби у 2023 році зменшилися на 283 998 тис. грн, що є показником погіршення матеріально-технічної бази;

- відбулось збільшення чистого прибутку; у 2023 році зафіксовано значне збільшення чистого прибутку у розмірі 9 509 671 тис. грн порівняно з 2022 роком. Ці зміни є позитивними для бізнесу компанії, оскільки призводять до збільшення прибутковості;

- відбулось збільшення власного капіталу; за період аналізу 2022-2023 рр. власний капітал збільшився на 643 285 тис. грн;

- сталось зниження собівартості реалізованої продукції у 2023 році. Видно, що собівартість реалізованої продукції зменшилася на 5 636 423 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком.

Наступним показником, що становить інтерес, є показник оцінки ліквідності підприємства (табл. 2.9). Рейтинг ліквідності підприємства свідчить про його здатність погашати свої зобов'язання. Зручність його аналізу полягає в тому, що ліквідність підприємства відображає його здатність швидко реалізувати свої активи та отримати кошти для оплати своїх зобов'язань.

Таблиця 2.9

Динаміка показників ліквідності ТОВ СП «Нібулон» за 2021–2023 рр.

Показник ліквідності	Норма	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022
Коефіцієнт поточної ліквідності	≥ 1	0,714	0,303	0,322	0,019
Коефіцієнт швидкої ліквідності	≥ 0,7	0,707	0,298	0,315	0,018
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥ 0,2	0,001	0,011	0,064	0,054

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

З таблиці видно, що коефіцієнт ліквідності не відповідає встановленим законодавчим обмеженням.

Коефіцієнт поточної ліквідності становить 0,322 у 2023 році і не відповідає встановленому пороговому значенню. Це свідчить про те, що підприємство не має достатньо коштів для погашення своїх поточних зобов'язань.

Хоча коефіцієнт поточної ліквідності збільшився на 0,018 у 2023 році, він не залишався нижче порогового значення протягом усього досліджуваного періоду.

Варто зазначити, що коефіцієнт абсолютної ліквідності за період 2021-2023 рр. був нижчим за нормативне значення і становив 0,0064 у 2023 році. Це свідчить про те, що підприємство не має достатньої кількості коштів для погашення своїх негайних зобов'язань.

Таким чином, можна зробити висновок, що ТОВ СП «Нібулон» не є достатньо ліквідним підприємством станом на 2023 рік. Через обмеженість виробничих потужностей погашення боргів можливе лише в довгостроковій перспективі.

Важливим показником, що характеризує діяльність підприємства на ринку, є його фінансова стійкість. Фінансова стійкість підприємств переважно характеризується співвідношенням власних і позикових коштів, проаналізуємо показники фінансової стійкості ТОВ СП «Нібулон» у 2021-2023 роках (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Показники фінансової стійкості ТОВ СП «Нібулон» за 2021–2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Норма	Абсолютне відхилення за 2022-2021 рр.	Абсолютне відхилення за 2023-2022 рр.
Коефіцієнт автономії	0,36	0,11	0,13	>0,5	-0,25	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	2,81	9,34	7,70	≤2	6,53	-1,64
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,49	0,20	0,21	0,7-0,9	-0,29	0,02

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

Коефіцієнт автономії розраховується як відношення власного капіталу до вартості активів і, на думку різних авторів та науковців, має становити від 0,4 до

0,6. З наведеної вище таблиці видно, що аналізовані компанії мають більше позикового капіталу, ніж власного.

Нормативним вважається значення коефіцієнта фінансової залежності на рівні ≤ 2. У випадку ТОВ СП «Нібулон» значення показника було вищим за нормативне, хоча протягом досліджуваного періоду цей показник демонстрував мінливу динаміку. Це свідчить про залежність фінансового стану підприємства від зовнішніх інвесторів.

Коефіцієнт фінансової стійкості залишався поза межами нормативного діапазону протягом усього періоду дослідження, але за останній рік показник збільшився, що свідчить про підвищення фінансової стійкості компаній на ринку.

Аналіз показників фінансової стійкості показує, що ТОВ СП «Нібулон» не є достатньо фінансово стійким підприємством і залежить від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Таким чином, аналіз фінансово-економічного стану ТОВ СП «Нібулон» дозволяє зробити висновок, що підприємство не є фінансово стійким з недостатньою ліквідністю і залежить від впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків. Тому керівництву компанії слід звернути увагу на посилення заходів щодо покращення ліквідності та ділової активності.

Ці аналітичні показники характеризують рівень прибутковості компанії з різних точок зору і згруповані відповідно до зацікавленості учасників загальноекономічного процесу та ринкових змін. Показники рентабельності є важливими для характеристики поточних складових формування прибутку та доходів підприємств.

Розрахуємо основні показники рентабельності підприємства для визначення поточного рівня рентабельності ТОВ СП «Нібулон» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники рентабельності ТОВ СП «Нібулон» за 2021–2023 рр.

Показники	Значення			Абсолютне відхилення
	2021	2022	2023	2022-2021
Рентабельність:				
- продажу, %	3,170	-606,031	1,351	607,381
- власного капіталу, %	9,498	-304,112	8,431	312,543
- основних засобів, %	5,548	-46,045	1,554	47,599
- оборотних активів, %	9,279	-133,999	4,331	138,331
- сукупних активів, %	3,381	-32,547	1,094	33,641

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

На основі проведених розрахунків, можемо констатувати, що у 2022 році підприємство було нерентабельним через отриманий збиток від своєї діяльності. У 2023 році ситуація значно покращилась, компанія отримала прибуток та відповідно підвищила показники своєї рентабельності (рис. 2.6).

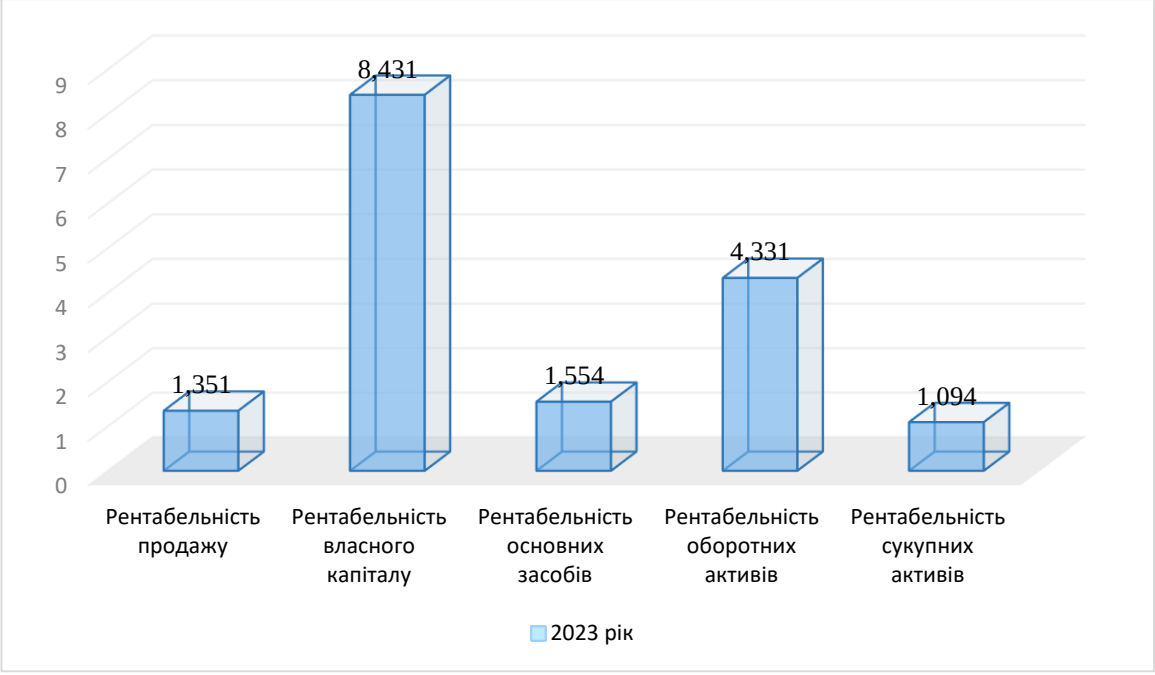

Рис. 2.6. Показники рентабельності ТОВ СП «Нібулон» за 2023 рік,%

Джерело: побудовано автором на основі проведених розрахунків у табл. 2.11

Згідно з наведеними вище розрахунками, рентабельність активів компанії на кінець 2023 року становила 1,094 грн, або 1,09 грн на гривню вартості активів.

За останній рік рентабельність власного капіталу також зростала: У 2023 році цей показник збільшився і досяг свого найвищого значення - 8,431.

За останній рік зросли доходи компанії, збільшився і її прибуток: У 2023 році прибуток компанії суттєво збільшився, а її рентабельність значно зросла.

Таким чином, на основі аналізу показників рентабельності ТОВ СП «Нібулон» можна зробити висновок, що з 2022 по 2023 рік виручка компанії зросла, що призвело до збільшення прибутку. Таким чином, підприємство у 2023 році є прибутковим, його рентабельність має тенденцію до зростання, а діяльність підприємства є ефективною.

З метою підвищення економічної ефективності, покращення фінансових результатів усіх видів діяльності та забезпечення достатньої платоспроможності підприємствам необхідно прискорювати оборотність оборотного капіталу. Для ефективного використання позикових коштів компаніям необхідно навчитися правильно управляти своєю кредиторською заборгованістю.

Для досягнення значної ефективності важливо організувати систему управління кредиторською заборгованістю. Низький рівень оборотного капіталу на підприємствах часто пов'язаний з неадекватними системами бухгалтерського обліку та недостатнім аналізом кредиторської заборгованості.

Крім того, аналіз статистичної оцінки ділової активності показує, що така заборгованість часто характеризується досить високим рівнем певної частки простроченої заборгованості. Кредиторська заборгованість підприємства надає важливу можливість тимчасово використовувати позикові кошти, що знижує рівень платоспроможності та ліквідності. Налагодження ефективної системи управління кредиторською заборгованістю на підприємствах дозволяє усунути негативний вплив наявності кредиторської заборгованості.

Процес управління кредиторською заборгованістю ТОВ СП «Нібулон» базується на певних принципах та методологічних засадах, які забезпечують відокремлення елементів управління кредиторською заборгованістю в самостійні блоки загальної системи управління.

Ефективна та організована політика управління кредиторською заборгованістю на підприємствах дозволяє їм розширювати ринок збуту своєї продукції та залучати нових продавців товарів. Для забезпечення нормальної діяльності підприємства повинні мати достатній обсяг оборотних коштів. Якщо підприємству не вистачає обігових коштів, йому може знадобитися зробити наступне

- шукати додаткове фінансування;

- створення додаткових елементів системи управління кредиторською заборгованістю;

- постійний статистичний та динамічний аналіз виникнення та погашення кредиторської заборгованості;

- визначення доцільності відстрочки платежу за рахунками постачальників;

- визначення оптимального терміну відстрочки платежу;

- прогнозування виникнення простроченої кредиторської заборгованості та, за необхідності, відстрочення існуючої кредиторської заборгованості за рахунок додаткових резервів;

- зміна обсягу оборотного капіталу внаслідок зміни таких складових, як запаси та кредиторська заборгованість.

Для управління кожним з цих компонентів необхідно мати ефективну політику. Адже тоді компанія не наражається на ризик не отримати кошти за надані послуги або продану продукцію. Водночас, зростаюча конкуренція за канали збуту товарів, робіт та послуг між виробниками, що працюють в одному сегменті ринку, також визначає цю вимогу. Несвоєчасна оплата є однією з основних умов укладення договору купівлі-продажу.

Зміна кредиторської заборгованості може мати негативний вплив на фінансовий стан підприємства. Тому дані про фактичний стан кредиторської заборгованості необхідно аналізувати, а керівництву підприємства ТОВ СП «Нібулон» розробляти системи обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю з метою вивчення причин виникнення кожного виду

заборгованості та покращення ключових фінансово-економічних показників, виходячи з конкретної виробничої ситуації на підприємстві.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

3.1. Напрями прогнозування кредиторської заборгованості в системі облікової звітності на ТОВ СП «Нібулон»

Аналіз дослідження показує, що управління кредиторською заборгованістю є дуже складним механізмом. Він охоплює різні функції, такі як планування, організація, координація та контроль. Існують також питання продажів і закупівель. Загальний результат, безумовно, впливає на фінансові управлінські рішення.

Стратегічною метою організаційного розвитку є поточний менеджмент і процес управління бізнесом. Якщо відносини з кредиторами виділені в окремі функції, то вони неминуче спрямовані на координацію управлінських впливів на коригування низки параметрів пасивів та їх гармонізацію з ключовими показниками ділової активності.

Основна частина активів і пасивів компанії впливатиме як на фінансовий стан компанії, так і на окремі показники, такі як обсяг продажів, витрати, прибуток і ціна капіталу.

На рис. 3.1. показано поетапне управління поточною кредиторською заборгованістю в ТОВ СП «Нібулон».

Рис. 3.1 Поетапне управління поточною кредиторською заборгованістю на ТОВ СП «Нібулон».

Джерело: розроблено автором

Кредиторська заборгованість є складовою балансу і показником діяльності компанії та її грошових потоків. Вважається, що взаємозв'язок між продажами, прибутком, активами та грошовими коштами можна встановити, проаналізувавши фінансову звітність для оцінки кредиторської заборгованості.

На рисунку 3.2 показано взаємозв'язок між формами звітності для оцінки кредиторської заборгованості.

Рис. 3.2. Порядок прогнозування кредиторської заборгованості на основі обілкової звітності для ТОВ СП «Нібулон»

Джерело: розроблено автором

Тому в загальній оцінці фінансової звітності ТОВ СП «Нібулон» кредиторська заборгованість може бути визначена за такими оцінками

- прогноз розвитку бізнесу через розподіл обсягів реалізації та наступних платежів;

- оцінка збільшення товарної складової кредиторської заборгованості;
- оцінка загального обсягу зобов'язань;
- формування кредитної політики.

Таким чином, запропонована методика оцінки величини зобов'язань за даними фінансової звітності дозволяє скоригувати найбільш ефективні фінансові показники ТОВ СП «Нібулон» та розмір підприємства.

3.2. Шляхи удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю на підприємстві

У ТОВ СП «Нібулон» управління кредиторською заборгованістю слід розглядати як гнучку систему, яка знаходить найбільш ефективний зв'язок із зовнішнім економічним середовищем з метою досягнення успіху на займаному ринку шляхом спрямування грошових ресурсів компанії. Фінансова стійкість підприємства залежить від системної побудови системи управління кредиторською заборгованістю.

Ми пропонуємо систему управління кредиторською заборгованістю, яка включає елементи, здатні збільшити обсяги продажів за рахунок створення умов для своєчасного погашення заборгованості та генерувати достатній дохід за рахунок реалізації кредитної політики, що стабілізує розмір заборгованості.

Для того, щоб отримати достовірні дані щодо управління кредиторською заборгованістю, компанії необхідно визначити внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на формування та рух заборгованості.

Сам процес формування заборгованості залежить від ризиків, які закладені у взаємних домовленостях. Це і ризик ненадійних контрагентів, і ризик непередбачуваності конкурентів. Тому інформаційне забезпечення дає можливість компанії правильно оперувати достовірною та повною інформацією про кредиторську заборгованість.

Ефективність системи управління кредиторською заборгованістю в ТОВ СП «Нібулон» базується на таких якісних характеристиках, як надійність, динамічність та збалансованість.

Однією з ключових складових системи в ТОВ СП «Нібулон» є контроль та координація кредиторської заборгованості. Так, контроль і моніторинг вважаються ключовими елементами, які впливають на економічні результати діяльності компанії. Завдяки контролю також можна відстежувати наслідки погашення заборгованості та їх вплив на загальний стан підприємства.

Можна зробити висновок, що запропонований механізм є багатофакторним і одночасна взаємодія цих елементів призводить до отримання стабільного доходу в результаті досягнення головної мети.

З метою запобігання утворенню простроченої кредиторської заборгованості та ефективного управління розрахунками з постачальниками пропонується удосконалити аналітичний облік розрахунків з постачальниками шляхом введення в систему документообігу підприємства «Відомості обліку розрахунків з постачальниками або підрядниками». У цьому випадку вона буде вестися окремо для кожного постачальника або підрядника. Це бажано для відображення операцій з конкретними постачальниками та підрядниками протягом року. Використовуючи цю форму, фахівці з платежів можуть точно планувати щоденні платіжні баланси та своєчасно погашати заборгованість.

Форма базується на первинних даних, таких як договори купівлі-продажу, рахунки-фактури, платіжні доручення, акти приймання-передачі та авансові звіти. Звіти зберігаються протягом одного року, після чого закриваються і передаються до архіву, де зберігаються протягом трьох років. Неоплачені залишки переносяться в той самий документ на наступний звітний рік.

Таким чином, запропонований аналітичний документ дозволить удосконалити облікове забезпечення кредиторської заборгованості та підвищити рівень платіжної дисципліни в ТОВ СП «Нібулон» за рахунок надання засобу контролю за своєчасністю розрахунків за кожною поставкою товарів. Ефективне

управління кредиторською заборгованістю має важливе значення для покращення фінансового стану підприємства.

ВИСНОВКИ

З точки зору бухгалтерського обліку, зобов'язання - це фінансові ресурси, необхідні для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Правильне визначення поняття «зобов'язання» є дуже важливим, оскільки, залежно від визначення, зобов'язання може бути визнане або не визнане зобов'язанням для цілей бухгалтерського обліку та звітності. Отже, під зобов'язанням слід розуміти визнане, оцінене та юридично забезпечене зобов'язання одного суб'єкта господарювання перед іншим, погашення якого, як очікується, призведе до відтоку ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди суб'єкта господарювання.

Ми розглядаємо кредиторську заборгованість як складову кругообігу капіталу та об'єкт зобов'язальних правовідносин між боржником і кредитором, що виникають на стадії закупівлі, еквівалентом якої є гривня. Таким чином, кредиторська заборгованість являє собою економічні відносини між продавцем і покупцем у процесі купівлі-продажу товарів і послуг і пов'язана з об'єктивними умовами, що виникають у процесі виробництва, реалізації та оплати в результаті суперечностей між моментом переходу права власності (розпорядження, користування) і моментом оплати. Рушійною силою цих відносин є реалізація майбутніх економічних вигод.

Аналіз наукової літератури дає змогу сформувати комплексне уявлення про класифікацію кредиторської заборгованості. Багато авторів відносять кредиторську заборгованість до зобов'язань, оскільки вона має інші класифікаційні ознаки, ніж заборгованість; для цілей бухгалтерського обліку відповідно до НП(С)БО № 11 «Зобов'язання» кредиторська заборгованість класифікується на поточні та довгострокові зобов'язання. Тому при переході на МСФЗ достатньо класифікувати зобов'язання на поточні та довгострокові. Така класифікація полегшить і, зрештою, актуалізує роботу бухгалтерії.

Виходячи з практичних потреб, відповідно до потреб управління (акціонерів та менеджменту), доцільно також виокремити із загальної

класифікації суму простроченої кредиторської заборгованості, що виникла внаслідок порушення клієнтами термінів оплати та порядку оформлення розрахункових документів.

Обліково-аналітичне забезпечення управління заборгованістю на підприємствах - це система збору та формування облікової інформації, її обробки за допомогою економічного аналізу та подальшої передачі на підприємство з метою прийняття управлінських рішень для уникнення невиправданих фінансових ризиків та приведення суми заборгованості до прийнятного рівня, що не впливає негативно на фінансово-майновий стан підприємства та його подальший розвиток. Система передає інформацію управлінській команді.

Обліково-аналітичне забезпечення є основою управління кредиторською заборгованістю підприємства, складним типом системи, зв'язки якої дозволяють формувати якісну інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень.

Базою дослідження даної курсової роботи є сільськогосподарське підприємство «Нібулон», товариство з обмеженою відповідальністю. Головний офіс компанії «Нібулон» знаходиться в Миколаєві, в самому серці традиційно сільськогосподарського півдня України.

В даний час мережа компанії складається з 27 перевантажувальних терміналів і комплексів з приймання, зберігання і транспортування зернових і олійних культур, включаючи зерносховище з 445 силосами, найбільше в Україні.

Основні види діяльності ТОВ СП «Нібулон»: 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами. Компанія також займається вирощуванням сільськогосподарських культур, допоміжною діяльністю, тваринництвом, будівництвом та ремонтом.

ТОВ СП «Нібулон» утримує лідируючі позиції в експорті сільськогосподарської продукції протягом останніх років. У 2022 році загальний обсяг експорту аграрної продукції компаній групи «НІБУЛОН» досяг 4,6 млн тонн. За результатами організаційно-економічного аналізу ТОВ СП «НІБУЛОН» активно веде господарську діяльність та впевнено нарощує обсяги виробництва. Наразі, на етапі попереднього загального аналізу діяльності компанії, ознак

критичної або негативної тенденції в господарській діяльності компанії не виявлено.

Основною метою діяльності товариства, як і всіх товариств, є отримання прибутку. Товариство здійснює свою господарську діяльність відповідно до чинного законодавства та своїх внутрішніх документів. Всі обов'язки з управління та ведення бухгалтерського обліку виконують власники компанії, які несуть відповідальність за відділи та служби, за які вони несуть функціональну відповідальність. Відповідальність за ведення бухгалтерського обліку та звітності покладено на бухгалтерію підприємства, яка підпорядковується службі внутрішнього аудиту.

ТОВ СП «Нібулон» має самостійний баланс, власні основні засоби, поточний, валютний та інші рахунки в банківських установах, печатки та штампи; ТОВ СП «Нібулон» внесено до Реєстру великих платників податків з 2023 року та є платником єдиного соціального внеску станом на 14.11.2023 року відповідно до вимог чинного законодавства та номер платника ПДВ 142911114015.

Кредиторська заборгованість є важливим інструментом мобілізації управлінських ресурсів ТОВ СП «Нібулон», а основним документом, що характеризує специфіку підходу до системи бухгалтерського обліку цієї групи ресурсів господарських засобів, є наказ про облікову політику: Для цілей бухгалтерського обліку та узагальнення інформації про кредиторську заборгованість ТОВ СП «Нібулон» передбачено, що вона є рахунком першого класу в бухгалтерському обліку.

Ми проаналізували та оцінили позицію кредиторської ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 роки: У 2022 році загальна сума поточних зобов'язань ТОВ СП «Нібулон» становила 22691306 тис. грн, у 2023 році ця сума зменшилася до 22196093 тис. грн, що на 495213 тис. грн менше, ніж у попередньому році.

У складі поточних зобов'язань компанії протягом аналізованого періоду значну частку займала короткострокова заборгованість перед банками, яка у 2022 році становила 16429728 тис. грн, що становить 72,41% від загальних

зобов'язань компанії; у 2023 році цей показник збільшився на 1415807 тис. грн до 17845535 тис. грн, що становить 80,40% від загальних зобов'язань компанії.

Таким чином, кредиторська заборгованість є одним з найважливіших джерел фінансування активів в обороті компанії. У зв'язку з цим кредиторська заборгованість є різновидом так званого товарного кредиту і виступає важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємств.

Кредиторська заборгованість підприємства має значний вплив на величину фінансового результату підприємства та його загальну економічну активність. Ми проаналізували основні показники діяльності ТОВ СП «Нібулон»; аналіз фінансово-економічного стану ТОВ СП «Нібулон» дозволив зробити висновок: підприємство схильне до зовнішніх та внутрішніх ризикових впливів та не має достатнього рівня ліквідності та фінансової стійкості. Тому керівництву компанії слід звернути увагу на посилення заходів щодо підвищення ліквідності та ділової активності.

Аналіз показників прибутковості ТОВ СП «Нібулон» дозволив зробити висновок, що в період з 2022 по 2023 роки доходи компанії зросли, що призвело до збільшення прибутку. Таким чином, підприємство є прибутковим у 2023 році, його рентабельність має тенденцію до розширення, а діяльність підприємства є ефективною.

Для значного забезпечення ефективності діяльності компанії важливо організувати систему контролю за розміром кредиторської заборгованості. Низький рівень оборотного капіталу підприємства часто спричинений недоліками в системі бухгалтерського обліку та недостатнім рівнем аналізу кредиторської заборгованості. Процес управління кредиторською заборгованістю ТОВ СП «Нібулон» базується на певних принципах та методичних прийомах, на яких він ґрунтується.

Аналіз проведеного дослідження показує, що управління кредиторською заборгованістю є досить складним механізмом. Він включає в себе різні функції: планування, організацію, координацію та контроль. Нами запропоновано поетапне управління поточною кредиторською заборгованістю в ТОВ СП

«Нібулон». Запропонована методика оцінки суми зобов'язань за даними фінансової звітності дозволяє найбільш ефективно коригувати фінансові показники ТОВ СП «Нібулон» та розмір підприємства.

Запропоновано механізм управління кредиторською заборгованістю. Цей механізм включає в себе елементи, які можуть генерувати достатній дохід за рахунок реалізації кредитної політики та стабілізувати розмір заборгованості за рахунок збільшення обсягів реалізації та створення умов для своєчасного її погашення. Для запобігання виникненню простроченої кредиторської заборгованості та ефективного управління погашенням заборгованості перед постачальниками пропонується удосконалити аналітичний облік розрахунків з постачальниками шляхом додавання до системи документообігу підприємства «Відомості розрахунків з постачальниками (підрядниками)» та інших документів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брохун Н.С., Новіченко Л.С. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: теоретичне осмислення економічного змісту. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2017. Вип. 2(50). С. 299–304

2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. - 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2011. 912 с.

3. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”. Житомир: ПП “Рута”, 2003. 544 с.

4. Бланк І.А. Управління прибутком. 3-є вид., перероб. і доп. Київ: Ніка-Центр, 2007. 768 с.

5. Глушко А., Пиріг Я. Оптимізація кредиторської заборгованості підприємства критичної інфраструктури в аспекті зміцнення фінансово-економічної безпеки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. №1 (314). С. 47—54.

6. Губарик О. М. Проблемні аспекти обліково–аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово–економічної безпеки підприємства. Економіка та суспільство. 2023. № 54. URL: file:///C:/Users/User/Documents/2827-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2735-1-10-20231016.pdf

7. Гойло Н.В.Розмежування сутності бухгалтерських категорій «зобов’язання», «заборгованість», «розрахунки». ВісникЖДТУ. Серія: Економічні науки 2012. №2 (60). С. 25-28.

8. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практичний посібник. Київ: Лібра, 2004. 880 с.

9. Господарський кодекс України. Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n2

10. Дячук О.В.,Новодворська В.В . Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством. Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(3). С. 243-251.

11. Желніна Г. О., Рибалко О. М. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Актуальні соціально-економічні проблеми держави і регіонів. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю факультету економіки та менеджтенту ДонНТУ. Т. 2. Секція 2: Проблеми розвитку фінансів та фінансової науки (13-14 травня 2019 р., м. Покровськ) / Уклад. Антоненко В. М. Покровськ : ДонНТУ, 2019. С.9193.

12. Коновалова К. Т., Макарова А. С. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 181–184.

13. Костюнік О.В., Сторожук В.В. управління дебіторською та кредиторською заборгованістю на підприємствах. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2017. Вип. 27. Ч. 3. С. 113-116.

14. Касич А.О., Циган Р.М. Концепція обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками. Облік і фінанси. 2017. № 3(77). С. 28–37.

15. Кусик Н.Л., Шатковська М.С. Управління кредиторською заборгованістю підприємства: обліково-аналітичний аспект. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2019. Т. 18. Вип. 2(42). С. 105–119.

16. Коваль О. А., Супрун В. Ю. Удосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємств в умовах кризи. Проблематика та сучасні тенденції впливу податкової реформи на зміни фінансово-кредитних відносин: монографія. Запоріжжя, 2018. С134–143.

17. Коновалова К. Т., Макарова А. С. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 181–184

18. Мельничук І.І. Обліково–аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. №1 (28). С. 110–114

19. Матюха В.І., Мисака Г.В. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками. Молодий вчений. 2018. №1(2). С. 930-932.

20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 (МСБО 37). « Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text

21. Новицька Н.В. Теоретичні аспекти понять «дебіторська заборгованість» і «кредиторська заборгованість». Актуальні проблеми економіки. 2012. № 2. С. 286-290.

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов’язання». затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: http://zakon.rada.gov.ua.

24. «НІБУЛОН» демонструє рекордні показники з експорту за період війни. Офіційний сайт ТОВ СП «Нібулон». URL: https://www.nibulon.com/nibulon-demonstruie-rekordni-pokaznyky-z-eksportu-za-period-vijny/

25. Офіційний сайт ТОВ СП «Нібулон». URL: https://www.nibulon.com/

26. Партин Г.О., Загородній А.Г. Управлінський облік: Навч. посіб. 2-ге вид. випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 303с.

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14

28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств від 09.12.2011 № 1591 URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11

29. Рижук Ю.О. Облікове забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства. URL: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/151.pdf

30. Ступницька Т. М. Кредиторська заборгованість підприємства: оцінка та механізми управління Економіка харчової промисловості. 2018. Т. 10. Вип. 4. С. 66–78.

31. Томчук О.Ф. Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького. 2016. Т. 18. № 2(69). С. 160–164.

32. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник Вид. 3-тє. Київ: Вид-во «Алерта», 2008. 926 с.

33. ТОВ СП «Нібулон». URL: https://vkursi.pro/ru/card/tov-sp-nibulon-14291113

34. ТОВ СП «Нібулон». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/14291113/

35. ТОВ «НІБУЛОН» посилює економіку України. URL: https://www.nibulon.com/nibulon-posilyue-ekonomiku-ukraini-9431/

36. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566с

37. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text

38. Фінансова звітність ТОВ СП «Нібулон». https://clarity-project.info/edr/14291113/finances?current_year=2023

39. Чорненька О.Б. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства. Наукові записки. Серія «Економічні науки». 2016. № 1(52). С. 226–234.

40. Шубіна С. Обліково–аналітичне забезпечення в системі управління кредиторською заборгованістю. The 4 th International scientific and practical conference ―Priority directions of science and technology development‖ (December 20-22, 2020) SPC ―Sci-conf.com.ua‖, Kyiv, Ukraine. 2020. 1472 p. С. 1383–1386

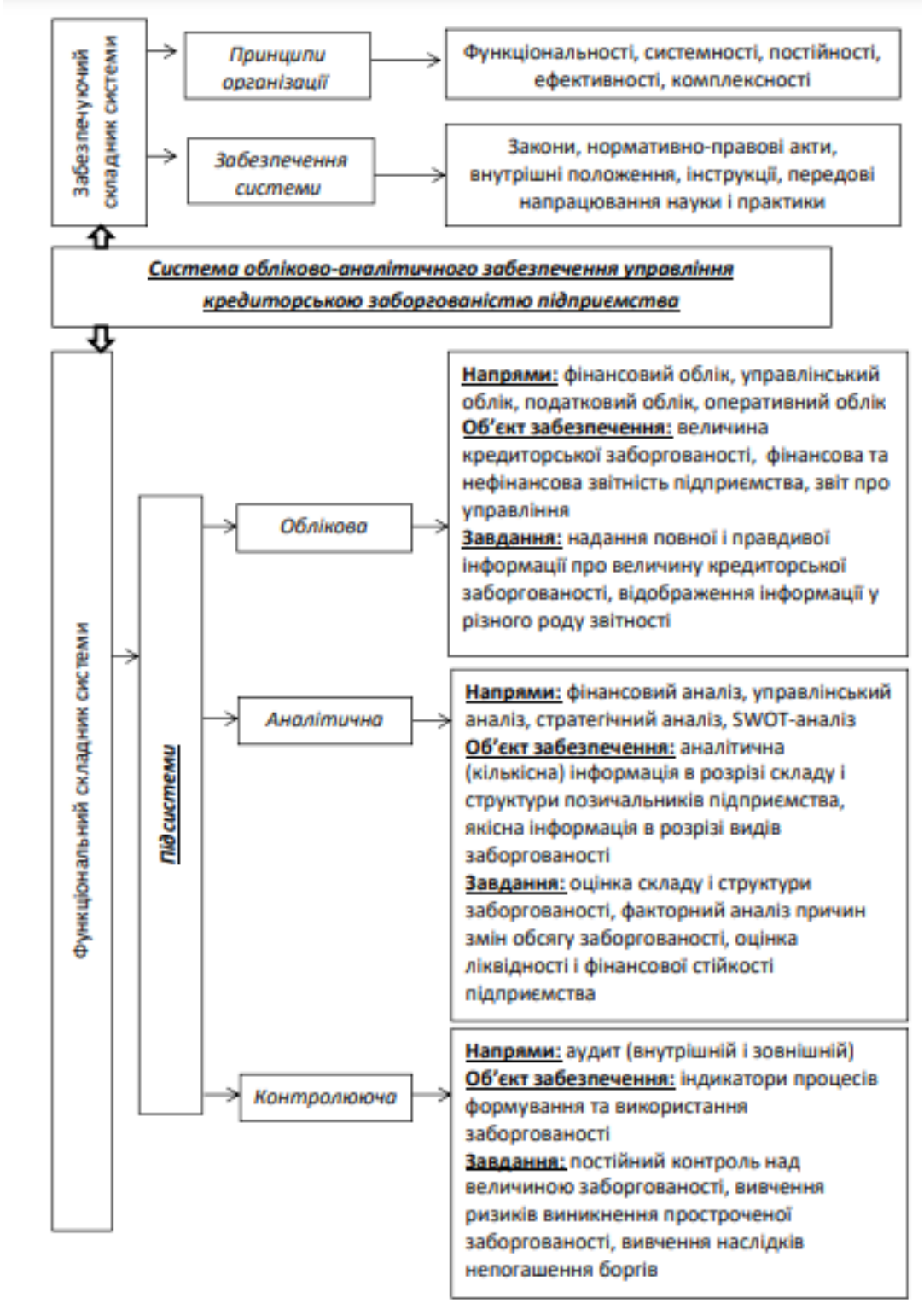
41. Яременко Л. М. Обліково–аналітичне забезпечення системи управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово–економічної безпеки підприємства. Агросвіт. 2024. №. 6. С. 113–119

42. Buck C., Olenberger C., Schweizer A., Völter F., Eymann T. Never trust, always verify: A multivocal literature review on current knowledge and research gaps of zero-trust. Computers & Security. 2021. 110.

ДОДАТКИ

Додаток А

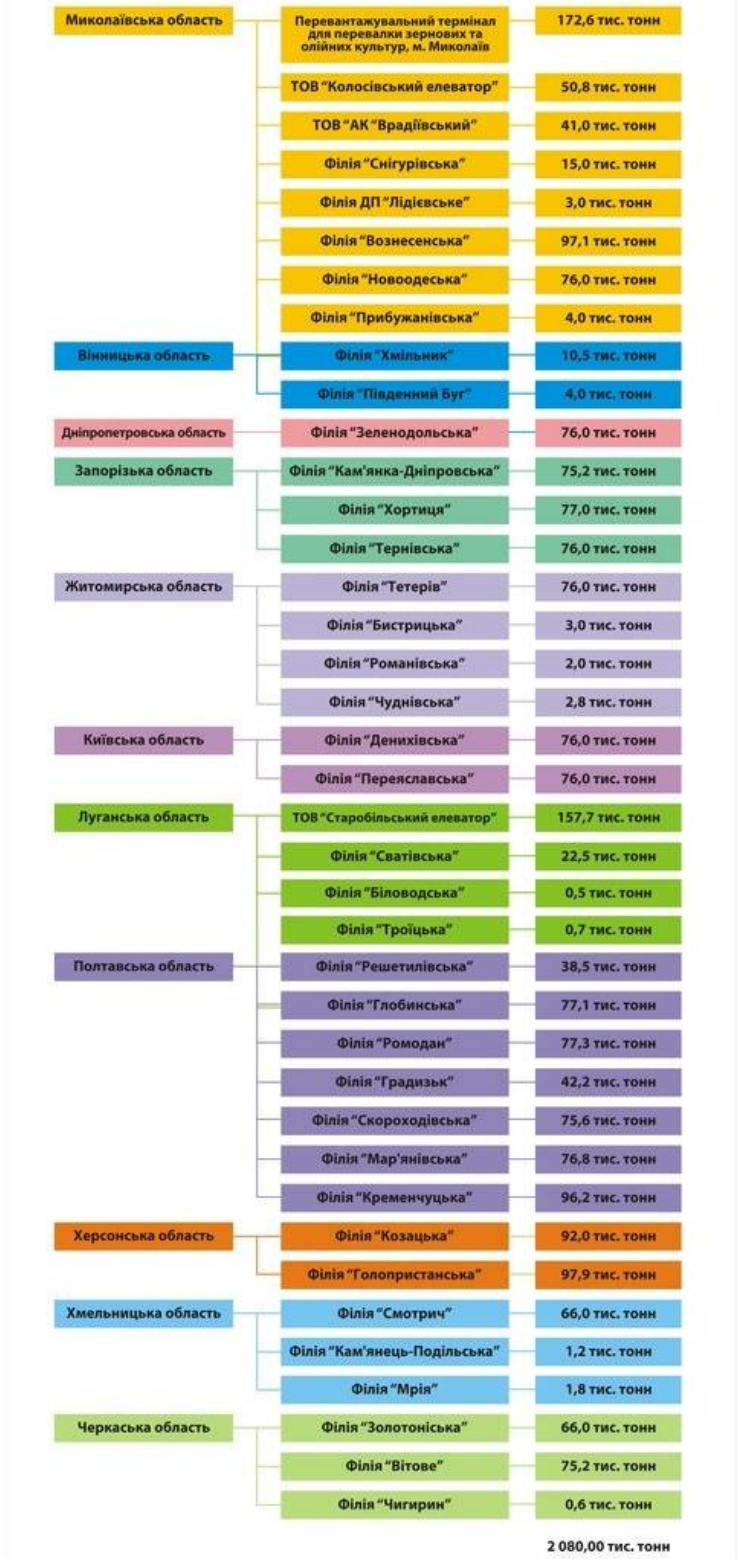
Структура системи обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства

Джерело: [18]

Додаток Б

Загальна місткість зерносховищ ТОВ СП «Нібулон»

Додаток В

Фінансова звітність ТОВ СП «Нібулон» 2023 рік.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	27 327.00	31 017.00
первісна вартість	1001	38 117.00	45 368.00
накопичена амортизація	1002	10 790.00	14 351.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	743 185.00	354 342.00
Основні засоби	1010	19 981 423.00	19 897 745.00
первісна вартість	1011	24 808 245.00	25 921 048.00
знос	1012	4 826 822.00	6 023 303.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	54 436.00	74 852.00
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	10 596.00	10 596.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	5 661.00	3 929.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	603 353.00	745 573.00
Усього за розділом I	1095	21 425 981.00	21 118 054.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	4 890 053.00	4 682 881.00
Виробничі запаси	1101	113 560.00	147 132.00
Незавершене виробництво	1102	134 171.00	180 388.00
Готова продукція	1103	1 003 347.00	812 976.00
Товари	1104	3 638 975.00	3 542 385.00
Поточні біологічні активи	1110	595 871.00	307 353.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	108 188.00	101 583.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	91 081.00	58 035.00
з бюджетом	1135	809 291.00	507 080.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	50 194.00	110 540.00
з нарахованих доходів	1140	5 867.00	5 867.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 983.00	4 377.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	

Г роші та їх еквіваленти	1165	241 727.00	1 427 796.00
Готівка	1166	53.00	56.00
Рахунки в банках	1167	241 674.00	1 417 730.00
Витрати майбутніх періодів	1170	422.00	1 818.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов’язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	107 217.00	44 067.00
Усього за розділом II	1195	6 863 700.00	7 140 857.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс			

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19.00	700.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	8 386 103.00	7 961 516.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	5.00	5.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-5 010 393.00	-4 293 608.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	3 375 734.00	3 668 613.00
II. Довгострокові зобов’язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов’ язання	1500	1 642 363.00	1 638 611.00
Пенсійні зобов’язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов’язання	1515	580 278.00	755 594.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов’язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	2 222 641.00	2 394 205.00

ІІІ. Поточні зобов’язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	16 429 728.00	17 845 535.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	266 252.00	254 853.00
товари, роботи, послуги	1615	896 668.00	559 860.00
розрахунками з бюджетом	1620	16 112.00	10 194.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	7 355.00	6 546.00
розрахунками з оплати праці	1630	33 823.00	30 113.00
за одержаними авансами	1635	4 683 766.00	2 758 550.00
за розрахунками з учасниками	1640	19 447.00	14 314.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	316.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов’язання	1690	337 839.00	716 128.00
Усього за розділом ІІІ	1695	22 691 306.00	22 196 093.00
IV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	28 289 681.00	28 258 911.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	22 901 412.00	15 181 308.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	19 683 740.00	14 047 317.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 217 672.00	1 133 991.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	723 504.00	211 832.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	439 914.00	194 730.00
Витрати на збут	2150	592 495.00	572 184.00
Інші операційні витрати	2180	462 658.00	3 795 176.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 446 109.00	
збиток	2195		3 216 267.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	22 935.00	25.00
Інші доходи	2240	127 656.00	91.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 396 693.00	998 882.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	890 717.00	5 295 828.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	309 290.00	
збиток	2295		9 510 861.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0.00	310 480.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	309 290.00	
збиток	2355		9 200 381.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-20 844.00	-1 188 120.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-20 844.00	-1 188 120.00
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	-3 752.00	-213 861.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-17 092.00	-974 259.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	292 198.00	-10 174 640.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	821 499.00	468 157.00
Витрати на оплату праці	2505	1 031 495.00	792 788.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	212 663.00	173 499.00
Амортизація	2515	1 159 640.00	1 278 455.00
Інші операційні витрати	2520	2 765 739.00	2 732 732.00
Разом	2550	5 991 036.00	5 445 631.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 567 306.00	3 902 661.00
Повернення податків і зборів	3005	2 873 690.00	2 163 352.00
у тому числі податку на додану вартість	3006	2 864 690.00	2 163 346.00
Цільового фінансування	3010	86 068.00	13 170.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	103.00	70.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	18 580 836.00	10 105 913.00
Надходження від повернення авансів	3020	25 448.00	25 521.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	61 807.00	5 999.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 397.00	1 749.00
Надходження від операційної оренди	3040	13 098.00	10 570.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	2 007.00	2 432.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	19 214 055.00	10 923 552.00
Праці	3105	813 146.00	679 253.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	210 443.00	186 185.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	434 788.00	423 361.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	60 015.00	94 018.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	365 773.00	329 343.00
Витрачання на оплату авансів	3135	1 473 797.00	2 375 239.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	3 045.00	2 070.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	28 838.00	27 652.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	2 033 545.00	1 614 055.00

Фінансова звітність ТОВ СП «Нібулон» 2022 рік.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	19 206.00	27 327.00
первісна вартість	1001	27 269.00	38 117.00
накопичена амортизація	1002	8 063.00	10 790.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	523 525.00	743 185.00
Основні засоби	1010	23 198 731.00	19 981 423.00
первісна вартість	1011	24 469 432.00	24 808 245.00
знос	1012	1 270 701.00	4 826 822.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	41 727.00	54 436.00
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	10 596.00	10 596.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	5 750.00	5 661.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	613 346.00	455 414.00
Усього за розділом I	1095	24 412 881.00	21 278 042.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	9 830 577.00	4 890 053.00
Виробничі запаси	1101	125 037.00	113 560.00
Незавершене виробництво	1102	154 134.00	134 171.00
Готова продукція	1103	1 124 987.00	1 003 347.00
Товари	1104	8 426 419.00	3 638 975.00
Поточні біологічні активи	1110	496 563.00	595 871.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 757 145.00	108 188.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	53 301.00	91 081.00
з бюджетом	1135	1 345 908.00	809 291.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	50 194.00
з нарахованих доходів	1140	5 867.00	5 867.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	29 700.00	13 983.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	23 762.00	241 727.00
Готівка	1166	32.00	53.00
Рахунки в банках	1167	23 730.00	241 674.00

Витрати майбутніх періодів	1170	5 604.00	422.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	100 857.00	107 217.00
Усього за розділом II	1195	13 649 284.00	6 863 700.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	38 062 165.00	28 141 742.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19.00	19.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	9 870 426.00	8 386 103.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	5.00	5.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 679 924.00	-5 158 332.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	13 550 374.00	3 227 795.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов' язання	1500	2 185 031.00	1 642 363.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	2 253 725.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	642 493.00	580 278.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	5 081 249.00	2 222 641.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	10 049 121.00	16 429 728.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	123 534.00	266 252.00
товари, роботи, послуги	1615	1 208 751.00	896 668.00
розрахунками з бюджетом	1620	38 340.00	16 112.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	25 307.00	
розрахунками зі страхування	1625	8 745.00	7 355.00

розрахунками з оплати праці	1630	35 643.00	33 823.00
за одержаними авансами	1635	7 703 892.00	4 683 766.00
за розрахунками з учасниками	1640	20 107.00	19 447.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	408.00	316.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	242 001.00	337 839.00
Усього за розділом III	1695	19 430 542.00	22 691 306.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	38 062 165.00	28 141 742.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 181 308.00	40 606 579.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17 445 051.00	39 107 025.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090		1 499 554.00
збиток	2095	2 263 743.00	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	262 419.00	1 089 595.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	982 661.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	194 730.00	214 998.00
Витрати на збут	2150	668 427.00	543 697.00
Інші операційні витрати	2180	1 708 552.00	60 723.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00

Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		1 769 731.00
збиток	2195	4 573 033.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	25.00	238.00
Інші доходи	2240	91.00	381 018.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	998 882.00	746 299.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	4 087 001.00	6 127.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		1 398 561.00
збиток	2295	9 658 800.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	310 480.00	-111 523.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		1 287 038.00
збиток	2355	9 348 320.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-1 188 120.00	0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-1 188 120.00	0.00
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	-213 861.00	0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-974 259.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-10 322 579.00	1 287 038.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	468 157.00	968 450.00
Витрати на оплату праці	2505	646 083.00	1 234 214.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	173 499.00	268 972.00
Амортизація	2515	1 072 333.00	1 390 436.00

Інші операційні витрати	2520	16 332 502.00	1 263 920.00
Разом	2550	18 692 574.00	5 125 992.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 902 661.00	8 640 626.00
Повернення податків і зборів	3005	2 163 352.00	5 276 435.00
у тому числі податку на додану вартість	3006	2 163 346.00	5 274 379.00
Цільового фінансування	3010	13 170.00	21 320.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	70.00	943.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	10 105 913.00	32 259 853.00
Надходження від повернення авансів	3020	25 521.00	21 504.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5 999.00	5 201.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 749.00	2 140.00
Надходження від операційної оренди	3040	10 570.00	6 050.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0.00	6 744.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	2 432.00	1 354.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	10 923 552.00	42 518 121.00
Праці	3105	679 253.00	1 024 934.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	186 185.00	278 669.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	423 361.00	542 118.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	94 018.00	150 389.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	329 343.00	391 729.00
Витрачання на оплату авансів	3135	2 375 239.00	1 934 052.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	2 070.00	653 775.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	27 652.00	19 970.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1 614 055.00	-730 412.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		40 049.00
необоротних активів	3205		303 185.00
Надходження від отриманих: відсотків	3215	25.00	238.00
дивідендів	3220		0.00
Надходження від деривативів	3225		0.00
Надходження від погашення позик	3230	24 025.00	16 792.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		0.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		140.00
необоротних активів	3260	575 230.00	878 732.00
Виплати за деривативами	3270		35 887.00
Витрачання на надання позик	3275	10 485.00	0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-561 665.00	-554 495.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		0.00
Отримання позик	3305	14 844 375.00	21 272 266.00
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	14 924 941.00	19 670 644.00
Сплату дивідендів	3355	355.00	11 862.00
Витрачання на сплату відсотків	3360	694 408.00	644 543.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	43 603.00	150 894.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390	93 595.00	99 035.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-912 527.00	695 288.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	139 863.00	-589 619.00

Залишок коштів на початок року	3405	23 762.00	637 190.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	78 102.00	-23 809.00
Залишок коштів на кінець року	3415	241 727.00	23 762.00

Додаток Г

НАКАЗ
про облікову політику підприємства

ТОВ СП «Нібулон»
НАКАЗ № 1
про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства

м. Миколаїв від «01»квітня 2003 року

На підставі Закону України від 16.07.99 р. N 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Положень (стандартів)бухгалтерського обліку наказую:

1. Організація бухгалтерського обліку

1.1. Доручити забезпечення бухгалтерського обліку на підприємстві відповідальній особі – головному бухгалтеру або керівнику підприємства.

1.2. Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку.

1.3. Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових регістрів, розроблені фахівцями підприємства в минулому році й адаптовані бухгалтерією до нової системи обліку. Для повної та реальної картини здійснюваних господарських операцій та їх результатів дозволити головному бухгалтерові своїм розпорядженням затверджувати додаткову систему субрахунків і регістрів аналітичного обліку.

1.4. Бухгалтеру проставляти на первинних документах, що відображаються в обліку, відмітку про їх обробку у вигляді кореспонденції рахунків, дати, підпису.

1.5. Складати щомісяця журнали-ордери та інші облікові регістри. Роздруківки з комп'ютерної програми підписувати оператору-виконавцеві і бухгалтерові, який відповідає за складання облікового документа.

1.6. Дані журналів-ордерів, інших облікових регістрів і додаткових довідок головному бухгалтеру відображати в Головній книзі підприємства (оборотному балансі), що є підставою для складання Балансу підприємства. Після обробки журнали-ордери, облікові регістри і довідки повинні бути підписані головним (старшим) бухгалтером із вказівкою дати підпису.

1.7. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності провести інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів і розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. N 69 (зі змінами і доповненнями).

2. Про облікову політику підприємства

2.1. Дозволяю змінити облікову політику, якщо:

– зміняться вимоги Міністерства фінансів України;

– зміняться статутні вимоги підприємства;

– нові (запропоновані й обґрунтовані фахівцями підприємства) положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

2.2. При складанні фінансової звітності встановити кордон істотності в розмірі 50 грн.

2.3. Основним засобом визнавати актив, якщо очікуваний термін його корисного використання (експлуатації), установлений засіданням виробничої комісії, більше року (або операційного циклу, якщо він більше року), а вартісна оцінка якого дорівнює сумі, що перевищує 2 500 грн.

2.4. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних засобів (на підставі класифікації, поданої в пункті 5 П(С)БО 7 «Основні засоби» і пункті 4 цього наказу), вартісна оцінка яких дорівнює сумі, що не перевищує 2 500 грн.

2.5. Застосовувати при нарахуванні амортизації основних засобів методи амортизації, строк корисного використання та ліквідаційну вартість, установлені і затверджені наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий необоротний актив введений в експлуатацію.

2.6. Установити такі методи нарахування амортизації для:

– інших необоротних матеріальних активів – прямолінійний метод;

– малоцінних необоротних активів і бібліотечних фондів – у розмірі 100%-вої їх вартості в першому місяці використання об'єкта;

– предметів прокату – прямолінійний метод.

2.7. Термін корисного використання нематеріальних активів встановлюється наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий нематеріальний актив введений в експлуатацію.

2.8. Застосовувати прямолінійний метод амортизації нематеріальних активів.

2.9. Установити такі методи оцінки вибуття запасів:

– при відпусканні запасів у виробництво - метод ФІФО

– при відпусканні товарів у реалізацію до фірмових магазинів - метод ціни продажу;

– при відпусканні запасів у реалізацію - метод ФІФО

2.10. З метою недопущення розкрадань (недостач) малоцінних і швидкозношуваних предметів, переданих в експлуатацію і вилучених зі складу активів, головному бухгалтерові посилити контроль за видачею таких МШП за місцями експлуатації шляхом забезпечення проставлення в облікових картках підписів працівників в отриманні МШП, відміток про переміщення МШП між структурними підрозділами, а також складання актівна їх списання у разі непридатності до експлуатації.

2.11. Суму резерву сумнівних боргів установлювати на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення.

2.12. Створити забезпечення:

– оплати відпусток згідно з розрахунком, складеним економічним відділом (економістом);

– гарантійних зобов'язань для здійснення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції відповідно до кошторису, складеного службою головного механіка й узгодженого з економічним відділом (економістом).

3. Гармонізація бухгалтерського та податкового обліку, у зв’язку з набуттям чинності з 1 січня 2015 року змін до Податкового кодексу України, внесеними законами № 71-VIII від 28.12.2014 та № 72-VIII від 28.12.2014}

3.1. Для цілей бухгалтерського обліку, використовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, що введені в дію згідно з чинним законодавством.

3.2 Первісну вартість основних засобів збільшувати на суму витрат, що збільшують очікувані економічні вигоди від використання такого активу

3.3 Витрати, що підтримують об'єкт основного засобу у робочомустані відносити до витрат періоду , у якому такі витрати понесені

3.4. Нарахування амортизації здійснювати з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством.

3.5. При визначенні собівартості виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг до загальновиробничих витрат відносити перелік витрат, що зазначений у пунктах 3.5.1 та 3.5.2 даного наказу.

3.5.1. Установити перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат

1. Витрати на управління виробництвом:

а) оплата праці апарату управління цехами, дільницями, включаючи премії, матеріальну допомогу;

б) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування апарату управління цехами, дільницями;

в) витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць;

г) інші витрати:

– вартість поштово-телеграфних послуг;

– вартість послуг зв'язку;

– вартість канцелярського приладдя;

– вартість послуг з участі в семінарах;

– витрати на придбання періодичних видань і спеціальної літератури виробничої тематики тощо.

2. Амортизація основних засобів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення, крім вантажних автомобілів вантажопідйомністю понад 2 т.

3. Амортизація нематеріальних активів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

4. Витрати на утримання та експлуатацію необоротних активів виробничого та загально виробничого призначення:

а) вартість мастильних, обтиральних матеріалів та інших допоміжних матеріалів, необхідних для догляду за обладнанням і підтриманням його у працездатному стані;

б) оплата праці допоміжних робітників, які обслуговують обладнання, — наладників, мастильників, електромонтерів, слюсарів, ремонтних та інших допоміжних робітників;

в) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування перелічених вище робітників;

г) вартість спожитого палива, електроенергії, води, пари та іншихвидів енергії на приведення в рух верстатів, насосів, пресів та інших виробничих механізмів загальновиробничого призначення;

д) вартість послуг допоміжних виробництв і послуг сторонніх організацій, пов'язаних з утриманням та експлуатацією обладнання;

є) вартість витраченого інструменту і пристосувань;

ж) витрати на операційну оренду основних засобів тощо.

5. Витрати, пов'язані з утриманням пожежної та сторожової охорони:

а) оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, зайнятих охороною виробничих приміщень;

б) послуги сторонніх організацій з охорони.

6. Витрати на ремонт основних засобів виробничого та загальновиробничого призначення:

а) витрати на ремонт будівель і споруд:

– вартість витрачених будівельних матеріалів і запасних частин;

– оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи;

– вартість послуг ремонтних цехів;

б) витрати на ремонт виробничого обладнання, інструментів і транспортних засобів:

– вартість запасних частин та інших матеріалів, витрачених при ремонті виробничого обладнання, транспортних засобів та інструментів;

– оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи (слюсарів, верстатників та інших);

– вартість послуг ремонтних цехів та інших допоміжних виробництв з ремонту обладнання, транспортних засобів, інструментів.

7. Витрати на охорону праці й техніку безпеки:

а) поточні витрати на улаштування та утримання огорож машин та їх рухомих частин, люків, отворів, вентиляційних пристроїв;

б) витрати на установлення сигналізації, необхідної з метою безпеки для швидкого зупинення механізмів;

в) витрати на улаштування та утримання дезінфекційних камер, умивальників, душів, лазень та пралень на виробництві (на підприємствах, де надання цих послуг працюючим пов'язане з особливостями виробництва і передбачено колективним договором), а також на утримання роздягалень, шаф для спецодягу, сушарок та іншого подібного обладнання;

г) вартість матеріалів, використаних на улаштування та утримання засобів охорони праці;

д) вартість спецодягу, спецвзуття, обмундирування, окулярів та інших захисних пристосувань, що видаються найманим працівникам, необхідних їм для виконання професійних обов'язків, та інших засобів індивідуального захисту, мила та інших миючих засобів, знешкоджуючих засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування згідно з переліком і нормами, установленими чинними нормативно-правовими актами, або на відшкодування витрат працівникам за придбання ними спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту у випадках невидачі їх адміністрацією;

є) вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних із проведенням попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, або де необхідно провадити професійний добір (обов'язковий первинний та періодичний профілактичний наркологічний огляди), а також щорічний обов'язковий медичний огляд осіб віком до 21 року;

ж) інші витрати на цілі, пов'язані з охороною праці (витрати на улаштування освітлення, що відповідає санітарним нормам і правилам (утому числі місцевого освітлення робочих місць).

8. Витрати на охорону навколишнього природного середовища:

а) витрати на утримання та експлуатацію очисних споруд;

б) витрати на зберігання, переробку та охорону екологічно небезпечних відходів;

в) витрати на очищення стічних вод.

3.5.2 Установити перелік і склад змінних загальновиробничих витрат

1. Амортизація вантажних автомобілів вантажопідйомністю понад 2 т виробничого та загально виробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення, що нараховується за виробничим методом.

2. Витрати на обслуговування виробничого процесу:

– оплата праці та відрахування на соціальні заходи загальновиробничого персоналу, зайнятого обслуговуванням виробничого процесу;

– витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг.

Прийняти як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат основну заробітну плату (без доплат і надбавок) виробничих робітників.

Інформацію про суму загальновиробничих витрат розкривати у Звіті про фінансові результати окремою статтею.

3.6. У випадку придбання одного об'єкту основних засобів, що складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожну з цих частин визнавати в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

3.7. З метою створення єдиної системи організації бухгалтерського обліку та дотримання єдиної облікової політики для складання консолідованої звітності філіям (відділенням, структурним підрозділам) виконувати цей наказ, узгоджуючи свої дії з головним бухгалтером підприємства.